

XXXVII.

Finlands Ständers Bankfullmäktiges

BERÄTTELSE

till

Ständernas Bankutskott,

omfattande åren

1885—1887.

HELSINGFORS,

J. C. FRENCKELL & SON, 1888.

Då undertecknade af Ständerna vid senaste landtdag utsedde Bankfullmäktige härmed gå att afgifva föreskrifven berättelse öfver Finlands Banks tillstånd och verksamhet under nu tilländagångna treårsperiod, synes det vara skäl att inledningsvis beröra några allmänna förhållanden, hvilka utöfvat eller kunna utöfva inflytande på bankens rörelse.

Härvid torde främst böra framhållas att, ehuru landet förskonats från missväxt och jordbruket öfverhufvud lemnat god afkastning, den ekonomiska ställningen det oakadt icke varit så förmonlig, som af detta lyckliga förhållande kunnat väntas. Under det priset för trävaror, landets förnämsta exportartikel, fortfarande stått lågt, hafva åtskilliga industrigrenar, såsom jern-, glas- och pappersindustrin m. fl., rönt ett i högsta måtto ogynsamt inflytande af de mellan Kejsaredömet och Finland rådande tullförhållandena och samtidigt härmed har importen af mjöl från Ryssland i förut okänd grad nedtryckt spanmålsprisen samt derigenom försvårat jordbrukarens ställning. Den närmaste följderna häraf har visat sig i ett nedgående af exporten och en minskad betalningsförmåga, hvilken jemväl föranledt åtskilliga betalningsinställelser särskildt i de nordligare delarne af landet. Finlands Bank har sjelffallet ej kunnat undgå att vidkännas verkningarne häraf, ehuru dess direkta förluster, såsom af det följande framgår, icke varit särdeles betydande. Under sistförflutna år hafva emellertid tecken till en större lifak-

tighet i affärsverksamheten åter begynt visa sig jemte en i någon mån ökad penningomsättning.

Då den relativt höga räntefoten i landet, som delvis uppehållits genom Finlands Banks räntesatser, tyngde på affärsrörelsen och icke mer motsvarade det finansiella läget öfverhufvud, hafva Bankfullmäktige trott tiden vara inne att söka åvägabringa en allmän sänkning af densamma. I betraktande häraf samtyckte Bankfullmäktige i November 1886 efter särskilda öfverläggningar i ämnet till en af Bankdirektionen föreslagen nedsättning af räntan för vaxlar och lån från Finlands Bank. Att denna åtgärd ej skulle blifva utan inflytande på penningarörelsen inom landet var att förutse, och torde den ofvan antydda ökade omsättningen närmast vara att tillskrifva densamma. Bankens utestående fordringar, som vid periodens början utgjorde omkring 23,205,000 och ultimo December 1886 23,470,000, stego sålunda i slutet af 1887 till 29,109,000 mark. Bokslutet för 1887 har visserligen ej ännu kunnat definitivt uppgöras, emedan uppgift saknas öfver en del upplupna räntemedel. Efter ungefärlig uppskattning af dessa framgår dock att intressemedlen för 1887 föga understiga dem för 1886 och att den ökade utlåningen förty åtminstone i det närmaste utjemnat den minskning i bankens vinst, som räntenedsättningen i och för sig skulle medfört.

En fråga af ingripande betydelse för Finlands Banks framtida verksamhet är den om inrättandet af nya bankkontor. Önskningsmål i detta hänseende hafva blifvit framställda från allt flere orter, hvilka derigenom velat komma i åtnjutande af den billigare ränta Finlands Bank erbjuder i jämförelse med privatbankerna. Då åtminstone en del af dessa önskningsmål syns fullt berättigade, hafva Bankfullmäktige bifallit till inrättandet af några dylika kontor, dock endast provisionellt tills närmare erfarenhet vunnas om deras be-

höflighet, hvaremot åtskilliga andra framställningar i dylikt syfte för närvarande ansetts böra lemnas utan afseende. Jemte det Bankfullmäktige af landets snart sammanträdande Ständer våga motse ett uttalande i denna viktiga fråga, hvilket kunde lända till efterrättelse och ledning beträffande den rigtning, som i antydt afseende af bankstyrelsen öfverhufvud borde följas, anse Bankfullmäktige sig tillika böra framhålla, att för den händelse banken ansåges böra utsträcka sin verksamhet genom inrättandet af ännu flere kontor i landsorten, det synes blifva nödigt icke blott att ytterligare utvidga dess sedelutgifningsrätt, utan äfven att förstärka dess fonder genom att till dem årligen öfverföra någon del af bankens vinst tills sammanlagda beloppet i grund- och reservfonderna uppbringats till förslagsvis 20 miljoner mark. Den temporära förökning af sedelutgifningsrätten med 5 miljoner mark, som i det följande föreslås, torde vara tillräcklig, om ej några andra nya kontor än de redan provisoriskt inrättade komma till stånd, men synes i annan händelse böra helst fördubblas. Redan nu har den utelöpande sedelstocken genom den skedda utvidgningen af bankens rörelse märkbart ökats och då samtidigt bankens utländska valutor varit strängt anlitade hufvudsakligen i följd af ökad varuimport från Ryssland, hvilken ej betäckts af motsvarande export, har den obegagnade sedelutgifningsrätten, såsom af bifogade tablå IV synes, derigenom ansenligt nedgått. Nyss berörda åtgärder måste därför under angifna förhållanden anses så mycket mer önskvärda till förekommande af möjliga hinder eller svårigheter för upprätthållandet af bankens rörelse.

Hvad resultatet af bankens verksamhet beträffar, har det af orsaker, som i det föregående redan delvis antydts, under nyss afslutade treårsperiod utfallit mindre gynnsamt än förut. Bankens vinst utgjorde nemiigen, efter afdrag af

derå anvisade anslag, under 1885 Fm. 1,901,614: 27, under 1886 Fm. 1,827,896: 89 och under 1887, såvidt det provisoriska bokslutet för detta år ger vidhanden, Fm. 920,086: 05, eller sammanlagt för hela perioden 4,649,597 mark 21 penni. Till den i ögonen fallande minskningen under 1887 bidrager emellertid, utom missgynnande konjunkturer för exporten och industrins tryckta ställning, äfven den förlust af omkring 280,000 mark banken vidkändts på nedsmältningen af finskt sifvermynt, hvilken åtgärd af styrelsen stälts såsom vilkor för att § 19 i myntlagen finge träda i kraft.

Då den i 1884 års bokslut ingående behållningen i vinstmedelsfonden är i sin helhet tagen i anspråk genom de af Ständerna vid senaste landtdag träffade dispositioner, utgör nyssnämnda summa

Fm. 4,649,597: 21 p:ri

det belopp, som, oberäknadt ännu icke bokförda räntemedel, nu kvarstår till Ständernas förfogande.

I. Om de hos Bankfullmäktige förehafda hufvudsakliga ärenden.

§ 1.

a) Uti särskilda till Bankfullmäktige den 17 Maj 1884 och den 30 Januari 1885 inkomna skrifter hafva Stadsfullmäktige i Jvaskylä och S:t Michel anhållit, att Finlands Banks kontor måtte i nämnde städer inrättas samt dervid framhållit att, ehuru såväl Föreningsbanken i Finland som Nordiska aktiebanken hade hvar sitt kontor i Jvaskylä och Föreningsbanken jemväl underhöll ett kontor i St. Michel, de respektive orternas kreditbehof derigenom dock icke vore i tillräcklig mån tillgodosedt. Af de upplysningar, Stadsfullmäktige i Jvaskylä tillika meddelade, framgick att i Jvaskylä stad och de densamma omgifvande 26 kommuner, som derstädes hafva sin penning- och varuomsättning, finnas tio sågar, fem jernbruk, en spikfabrik, två träförädlingsverk, ett pappersbruk, två ölbryggerier, två brännvinsbrännerier och ett boktryckeri, hvilka inrättningars årliga penningomsättning kunde bedömas deraf, att densamma uppginge för Lohikoski pappersbruk och närmast belägna sågar till ungefär en miljon mark, hvarutom sågstock i omnejden uppköptes af affärsmän från Wiborg och Kotka för omkring fem miljoner mark samt skogsprodukter såldes till andra orter för ungefär 500,000 mark årligen. Vidare uppgafs att

a) Inrättandet af Finlands Banks kontor i Jvaskylä, St. Michel och Sordavala.

fjorton inom det föreslagna kontorets rayon befintliga kommuners utförelse sammanräknadt uppginge i värde till omkring 4,309,000 mark och införelsen till ungefär 5,111,000 mark samt att privatbankernas omsättning utgjort år 1875 närmare 15 miljoner mark, 1878 öfver 20 miljoner, hvarefter rörelsen 1879, som varit ett för ortens affärsförhållanden synnerligen oförmånligt år, nedgått till 12 miljoner, men småningom åter stigit, så att omsättningen år 1884 utgjort öfver 18 miljoner mark, hvaraf omkring 4 miljoner lokala växlar och 2 miljoner lån och kassakreditiv. Och vore härvid särskildt att beaktas att bankerna under den tid, de varit i verksamhet på orten, icke lidit några förluster samt att rörelsen inom tolf år fördubblats.

Ehuru förberörda uppgifter i sin mån talade för inrättandet af ett bankkontor i Jyväskylä, ansågo dock Bankfullmäktige, som den 31 Augusti 1885 förehade ärendet till afgörande, då rådande affärskonjunkturer icke medgifva öppnandet af sagde bankkontor, hvarföre Bankfullmäktige beslöto lemna frågan om inrättande af ett kontor i Jyväskylä tillsvidare beroende. Af samma skäl föranledde ej heller Stadsfullmäktiges i St. Michel ofvanomförmälda, den 13 Februari 1885 till slutlig pröfning förehafda ansökning om ett bankkontors inrättande derstädes till någon åtgärd af Bankfullmäktige.

Under hösten 1886 förnyade Stadsfullmäktige i Jyväskylä och St. Michel förenämnda ansökningar. Stadsfullmäktige i Jyväskylä åberopade dervid de af dem tidigare afgifna upplysningarna om Jyväskylä stads och dess omnejds penningförhållanden. Beträffande St. Michel meddelade Guvernören i St. Michels län följande uppgifter angående export- och importvärdena i länet och St. Michels stad, omsättningen vid Förenings Bankens kontor derstädes samt om antalet handlande såväl i städerna som i landsorten, nemligen:

	1883	1884	1885
Exportvärdena från länet	2,202,460	— 1,816,950	— 1,897,910
Importvärdena till länet	4,827,000	— 3,825,000	— 3,911,000
Af nästnämnda värden belöper sig på St. Michels stad	1,600,000	— 1,630,000	— 1,897,910
Omsättningen vid Förenings-Bankens kontor:			
Upplåning	807,615	— 886,263	87 937,097
Utlåning	1,141,304	77 1,260,607	53 1,531,339
Kassaomsättning . .	5,981,524	18 6,974,839	93 7,560,547
Antalet handlande i St. Michel	27	31	34
Heinola	9	9	9
Nyslott	23	23	23
Antalet landthandlande i länet . .	132	136	151

Uti en till Bankdirektionen i December månad 1886 ingifven skrift hafva jemväl Stadsfullmäktige i Sordavala, sedan det derstädes under Augusti månad samma år hållna första ostkarelska köpmannamötet enhälligt uttalat sig för behofvet af ett Finlands Banks kontor på denna ort, anhållit att Banken måtte öppna ett kontor i nämnde stad. Till stöd för denna anhållan framhöll sökandene, att Sordavala stad utgjorde hela det norr och nordvest om Ladoga belägna Östra-Karels handelseentrum och inom sitt vidsträckta, 18 landskommuner och Kexholm stad omfattande handelsområde räknade tre så betydande bruk som Wärtsilä, Pit-

käranta och Puhos samt, bland öfriga industriella inrättningar, fyra sågar, tre skeppsvarf och en statsverket tillhörig slip. Betydenheten af ortens handel framginge deraf, att i stadens sjömanshus funnos inskrifna 63 fartyg af sammanlagdt 8,270 registertons dräktighet samt att, förutom trävaror och granit, årligen exporteras från 30,000 ända till 50,000 lispund smör, 150,000 lispund videbark, 25,000 å 40,000 famnar bränved äfvensom en myckenhet lefvande boskap, fisk och fågel. Den förnämsta importartikeln utgjordes af ryskt mjöl, hvaraf till Sordavala inhemtades från 20,000 till 30,000 mattor årligen samt dessutom en betydlig qvantitet genom landt-handlande. Då kreditbehovet inom ifrågavarande vidsträckta landsdel med dess lifliga affärsverksamhet tillgodosågs endast af Förenings Bankens filialkontor i Sordavala, hvars årliga omsättning uppgått till öfver fem miljoner mark, hade räntefoten af nämnda kontor kunnat uppehållas vid 7 till 8 procent, hvilket förhållande i den enskilda utlåningen möjliggjort ett högt drifvet procenteri samt tryckande återverkat på företagsamheten. Äfven vid vaxlingen af finskt och ryskt mynt hade allmänheten i afsaknad af ett Finlands Banks kontor blifvit beroende af enskildes godtycke, hvilket medfört känbar olägenhet icke allenast för affärsmanen, utan ock för menige man, som vid handköp merendels använder ryskt mynt men är tvungen att i finskt mynt betala kronotskylderna.

Sedan Bankfullmäktige öfver förenämnda tre ansökningar inhemtat Bankdirektionens yttranden, upptogo Bankfullmäktige den 20 Januari 1887 frågan om de nya bankkontoren till slutlig pröfning. På grund af den utredning, som beträffande de respektive orternas penningomsättning förebragts, omfattade Bankfullmäktige dervid åsigten, att affärsverksamheten å berörda orter vunnit sådan utveckling och stadga, att Finlands Banks kontor kunde i Jvaskylä, St. Michel och Sordavala inrättas samt att den påräknade utlåningen sannolikt komme att betäcka kostnaderna för ifrågakomna kontors underhåll, förutsatt att nödig sparsamhet dervid iakttoges. Dock ansågo Bankfullmäktige de afsedda bankkontoren tillsvidare böra erhålla en provisionel

karakter samt tiden för deras verksamhet i sådant afseende lämpligen kunna utsättas till fem år, för hvilken tid Stadsfullmäktige i Jvaskylä och Sordavala jemväl förbundit sig att tillhandahålla kontoren embetslokal och kassahalf samt Stadsfullmäktige i St. Michel förklarar sig villige att för ändamålet erlægga hyresbidrag med 1,000 mark årligen. Uti underdånig skrifvelse af nästnämnde dag hemstälde därför Bankfullmäktige hos hans Kejsrerliga Majestät, att Finlands Bank underlydande kontor, med enahanda uppgift och verksamhet som för Bankens öfriga kontor i landsorten äro bestämda, finge i Jvaskylä, St. Michel och Sordavala städer provisionelt inrättas för en tidrymd af fem år, räknadt från dagen för kontorens öppnande, hvarom Bankfullmäktige anhöllo att få efter sig företeende omständigheter närmare bestämma; att vid kontoren skulle på extra stat anställas en bankkommissarie, som tillika omhänderhade kassörs göromålen, och en kontorsskrifvare för ombesörjande af bokföringen, uträkningar m. m., samt två diskontkomitéledamöter jemte suppleanter med lika befogenhet som nästbemälda funktionärer vid bankens öfriga kontor i landsorten, förutom att den ene diskontkomitéledamoten derjemte åläge att i egenskap af kontrollant omhänderhafva en nyckel till kontorets hufvudkassa med förbindelse att för möjligen uppstående brist i nämnda kassa ansvara, på sätt derom i § 112 af gällande bankreglemente angående bankkommissaries ansvarsskyldighet uti antydt afseende stadgas, samt att till bankkommissarie företrädesvis borde utses innehafvare af bokhållaretjenst i Banken eller kassör vid dess kontor i landsorten, hvilken då skulle bibehålla sin aflöning oakkortad och dertill årligen uppbära 2,400 mark i misräkningspenningar, dock att, om härtill utsåges en kassör, denne deremot skulle afstå de för kassörstjensten anslagne misräkningspenningar vid det kontor, der han varit anställd. I händelse åter föreståndareplatsen blefve besatt med person utom Bankens tjenst, skulle denne härför tilläggas ett arvode i ett för allt af 5,400 mark för året. Beträffande öfriga utgifter för dessa kontor hemstälde Fullmäktige, att kontorsskrifvarens arvode skulle bestämmas till 2,000 mark, att en vaktmästare

finge antagas mot en ersättning af 600 mark för år, att till expenser vid kontoren skulle anslås 800 mark och till aflö-
nande af vikarie, ifall föreståndaren toges från Bankens huf-
vud- eller afdelningskontor, 2,400 mark om året samt att
diskontkomitéledamöterna hvardera borde erhålla ett arvode
af 700 mark, hvarutom den ena af ledamöterna, som tillika
vore kontrollant af kassan, i sådan egenskap skulle tillkomma
ett arvode af 800 mark om året. Och anhöllo Bankfullmäk-
tige i enlighet härmed, att tillägsanslag med 10,400 mark
för hvart och ett af de ifrågakomna kontoren, i händelse
bokhållare eller kassör i Banken bestrider föreståndaretjen-
sten, men med 11,000 mark, om en person utom Banken
dertill utses, finge i Bankens stat upptagas.

Efter det denna framställning af Kejslerliga Senaten,
enligt skrifvelse för den 23 Februari 1887, till alla delar
bifallits, hafva ifrågavarande kontor för allmänheten öppnats,
kontoret i St. Michel den 1 derpåföljde Juli samt kontoren
i Jyväskylä och Sordavala den 1 September.

b) Ansökning-
gar om inrät-
tande af bank-
kontor i
Tavastehus,
Willman-
strand, Kaja-
na, Torneå,
Gamla-Karle-
by och Ke-
holm.

b) Ut i särskilda under Mars och April månader 1887
ingifna skrifter hafva åtskillige handlande och trafikanter i
Tavastehus, Stadsfullmäktige i Willmanstrand och Kajana
samt åtskillige personer i Torneå anhållit, att Finlands Bank
underlydande kontor jemväl måtte i nämnde städer inrättas.

Med anledning af dessa ansökningar, öfver hvilka Bank-
direktionens yttrande infordrats, har Direktionen uti skrif-
velser för den 29 Mars och 19 April, hvad först beträffar
ansökningen om förläggandet af ett Bankens kontor till Ta-
vastehus, framhållit att detsamma, enligt Direktionens åsigt,
väl komme att bära sig samt förty hemställt, att åtgärd måtte
vidtagas för inrättandet derstädes af ett bankkontor på fem
års tid och med samma organisation som bankkontoren i
Jyväskylä, St. Michel och Sordavala, hvarvid dock Bank-
direktionen framhöll, att, om bifall till öppnandet af ifråga-
komna kontor erhöles, med dess i ordning ställande borde
anstå inpå år 1888. Deremot ansåg Bankdirektionen tvifvel
underkastadt huruvida handelsrörelsen i Willmanstrand redan
skulle uppnått den betydenhet, att kostnaderna för ett bank-
kontor derstädes blefve genom dess omsättning betäckta

samt att affärsförhållandena i Kajana och Torneå icke på-
kallade inrättandet af Finlands Banks kontor i nästnämnde
städer. Direktionen föreslog därför, att ansökningen om ett
bankkontor till Willmanstrand för tillfället icke måtte till
någon åtgärd föranleda samt att de enahanda ansökningarna
för Kajana och Torneå blefve lemnade utan afseende.

Samtliga förenämnda ansökningar upptogos hos Bank-
fullmäktige den 23 April 1887 till afgörande. I öfverens-
stämmelse med Bankdirektionens ofvanantydde uttalande,
funno Bankfullmäktige dervid skäl icke förekomma att hem-
ställa om inrättandet af Finlands Bank underlydande kontor
i Willmanstrand, Kajana och Torneå. Deremot syntes jem-
väl Bankfullmäktige affärsförhållandena i Tavastehus hafva
vunnit sådan utveckling, att ett Bankens kontor kunde der-
städes förläggas. Men då, enligt Fullmäktiges tanke, frågan
om ytterligare inrättande af bankkontor lämpligen borde
anstå tills landets snart sammanträdande Ständer blifvit för-
satte i tillfälle att uttala sig beträffande de senast inrättade
nya bankkontoren och angående önskligheten af ett fortgå-
ende i samma riktning, ansågo sig Bankfullmäktige tillsvi-
dare icke böra vidtaga någon åtgärd för inrättandet af ett
Finlands Banks kontor i Tavastehus, helst detsamma i all
händelse icke skulle kunnat öppnas förr än under början
af år 1888.

Vidare hafva Stadsfullmäktige i Gamlakarleby under
Maj månad 1887 inkommit med ansökan om förläggandet
till nämnda stad af ett Finlands Bank underlydande kontor.
Häröfver hörd, framhöll Bankdirektionen uti skrifvelse för
den 6 Juni, hurusom visserligen ur de ansökningen vidfo-
gade handlingarna framgick, att ifrågavarande stads och dess
omnejds kreditbehof vore skäligen väl tillgodosedt genom de
två privatbankkontor, som i staden finnas inrättade, men
att, då antagligt vore att rörelsen i dessa trakter genom den
nyss öppnade jernvägsförbindelsen komme att i en snar fram-
tid tilltaga, inrättandet af ett kontor i nämnde stad kunde
efter något år blifva med Bankens intresse förenligt. Med
afseende ej mindre härå än å svårigheten att för tillfället
skrida till inrättandet af ett nytt kontor, då redan tre

sådana under året komme att börja sin verksamhet, föreslog Bankdirektionen, att ifrågavarande ansökning icke måtte till någon omedelbar åtgärd föranleda. Då ärendet den 13 Juni af Bankfullmäktige upptogs till afgörande, ansågo Fullmäktige med stöd af de synpunkter, som beträffande ansökningen om ett bankkontors inrättande i Tavastehus varit för Fullmäktige bestämmande, frågan om öppnandet af ett Finlands Banks kontor i Gamlakarleby böra tillsvidare lemnas beroende.

Slutligen hafva jemväl Stadsfullmäktige i Kexholm under Augusti månad 1887 ansökt om inrättandet derstädes af ett Finlands Banks kontor. Sedan Bankdirektionen uti skrifvelse för den 22 September aflemnade yttrande öfver ifrågavarande ansökning, upptogs densamma den 15 Oktober till slutlig pröfning af Bankfullmäktige, hvilka dervid, i öfverensstämmelse med Direktionen, ansågo att hvarken affärsverksamheten i Kexholm eller invexlingen på orten af ryskt och finskt mynt hade det omfång, att inrättandet derstädes af ett bankkontor vore påkalladt.

§ 2.

Öfvertagande jemte bankfirman M. A. von Rothschild & Söhne af statsverkets 4 procents konverteringslån. Sedan statsverket till konkurrens emellan hugade spekulanter utbjudit öfvertagandet af det 4 procents lån å 17,600,000 mark, om hvars upptagande för konvertering af 1863 års statslån senast församlade Ständer beslutit, har, efter i sådant syfte med bankfirman M. A. von Rothschild & Söhne förda underhandlingar, på sätt protokollen för den 27 Februari, 27 Mars samt den 15 och 19 April 1886 derom innehålla, anbud å Finlands Banks och bemälda bankfirmas vägnar sistnämnda dag till Kejsarliga Senaten inlemnats att mot närmare uppgifna vilkor på halfpart fixt öfvertaga ifrågavarande lån, hvilket anbud af statsverket jemväl antogs. Derå Bankfullmäktige, som den 29 derpåföljde Maj till granskning förehade förslaget till kontrakt om lånets öfvertagande, med godkännande af deri ingående bestämmelser, bemyndigade Bankdirektionen att i enlighet dermed å Bankens vägnar definitivt avsluta förenämnda lånekontrakt.

§ 3.

Åtgärder beträffande Bankens utländska ombud.
a) Emedan behof gjort sig känbart för Finlands Bank att hafva ombud i Belgien och Norge, hafva Bankfullmäktige den 18 December 1886, efter i sådant afseende förda underhandlingar, till Bankens ombud antagit i Belgien firman Bunge & C:o i Antwerpen och i Norge firman N. A. Andresen & C:o i Christiania på de vilkor, Fullmäktiges skrifvelse till Bankdirektionen för samma dag innehåller, hvarjemte Bankfullmäktige bemyndigat Bankdirektionen att i enlighet härmed träffa aftal med bemälda firmor.

Derjemte och som Bankens ombud i Amsterdam Herrar Gebrüder Hooglandt meddelat, att firman till följd af bland dess delegare inträffade dödsfall beslutit träda i liquidation, samt till ombud för Banken på platsen förordat firman Bunge & C:o, hvilken har gemensam bilans med Bankens likbenämnda ombud i Antwerpen, hafva Bankfullmäktige den 31 Mars 1887, efter det gemensam öfverläggning i ärendet med Bankdirektionen samma dag egt rum, till Bankens ombud i Holland antagit firman Bunge & C:o i Amsterdam på vilkor, hvarom Bankdirektionen med bemälda firma preliminärt aftalat, samt bemyndigat Bankdirektionen att i enlighet härmed ingå slutlig öfverenskommelse med firman.

Likaså hafva Fullmäktige med afseende derå, att flere af landets trävaruexportörer uttalat önskligheten deraf, att ett eget ombud för Banken blefve i Spanien antaget, i hvilket afseende såsom för ändamålet lämplig anmäls bankfirman Jover y C:o i Barcelona, den 29 Juni 1887 till ombud för Banken i Spanien antagit denna firma på af densamma erbjudna vilkor.

b) Sedan St. Petersburger Privat Handelsbank, uti hvilken Finlands Banks för tiden icke behöfliga ryska valutor äro på löpande räkning insatta, under våren 1887 tillkännagifvit att densamma till följd af den nedsatta räntefoten i alla dervarande banker icke vidare kunde å Finlands Banks medel godtgöra ränta efter $3\frac{1}{4}$ procent utan från den 15 Maj komme att nedsätta räntan till $2\frac{3}{4}$ procent, hafva Bankfullmäktige den 29 Maj beslutit låta vid denna förändring uti det med Handelsbanken ingångna aftal bero.

§ 4.

Åtgärd i frågan om nedsmältning och försäljning af för rörelsen obehöfligt ansedd silfvermynt.

I frågan om nedsmältning och försäljning af det för penningarörelsen obehöfliga finska silfvermyntet, som ursprungligen af Kejslerliga Senaten faststälts till fem miljoner mark, men sedermera, på Bankfullmäktiges framställning, nedsatts till tre miljoner mark, samt hvaraf, sedan en miljon mark under våren 1882 i utlandet realiserats, två miljoner mark, till fullgörande af Senatens föreskrift derom, ytterligare borde försäljas, har senast församlade Ständers Bankutskott uti den till Ständerna afgifna berättelsen öfver verkställd granskning af Finlands Banks styrelse och tillstånd under åren 1882 - 1884 framhållit, hurusom en definitiv uppgörelse af denna långvariga transaktion emellan Banken och statsverket vore högeligen önskvärd för vinnande af klarhet i Bankens ställning, emedan enligt den af Kejslerliga Senaten i frågan vidhållna uppfattning § 19 i myntlagen träder i gällande kraft, först sedan en sådan uppgörelse kommit till stånd. På grund häraf och då Bankutskottet ansåg, att någon ytterligare nedsmältning af det i Banken ineliggande finska silfvermyntet icke borde ifrågakomma, utan detsamma i sin helhet betraktas såsom för rörelsen behöfligt, föreslog Utskottet „att Ständerna ville bemyndiga Bankfullmäktige att till Hans Kejslerliga Majestät ingå med underdånig framställning derom att, i händelse Hans Kejslerliga Majestät icke ville medgifva att § 19 i lagen om Storfurstedömet Finlands mynt finge i sin fulla utsträckning tillämpas, utan att någon vidare nedsmältning af det i Banken ineliggande finska silfvermyntet behöfde ifrågakomma, beloppet af det till nedsmältning bestämda silfvermyntet finge nedsättas till en miljon mark.“

Enligt hvad Ständerna uti skrifvelse för den 23 Maj 1885 meddelade Bankfullmäktige, hade beträffande Bankutskottets omförmälda resolutionsförslag sådan samstämmighet emellan de skilda Ständerna icke vunnits, som för ständerbeslut varit erforderlig.

Då det emellertid syntes Bankfullmäktige önskligt att den i förestående måtto ännu sväfvande frågan om nedsmältning och försäljning af det för rörelsen tilläffventyrs

obehöfliga beloppet af silfvermynt blefve, med beaktande såväl af Bankens intresse som det förhanden varande behovet af skiljemynt slutligen ordnad, infordrade Bankfullmäktige den 8 November 1886 yttrande i ämnet af Bankdirektionen, som uti skrifvelse för den 18 i samma månad framhöll, att det i Banken och dess kontor befintliga beloppet af fullhaltigt silfver, hvilket den 30 derföretgånga Oktober uppgick till 4,830,442 mark, icke var så betydligt, att ej detsamma inom en ingalunda aflägsen framtid komme att tagas i anspråk för penningecirkulationen. Med afseende härå och då kostnaden för nedsmältningen af en miljon mark under dåvarande kursförhållanden beräknades till 241,871 mark 82 penni, utom transportkostnader, provision och andra utgifter, fann Bankdirektionen önskligast, att statsverket, enligt Bankutskottets förslag, utan vidare omgångar ville låta § 19 i myntlagen genast träda i gällande kraft, hvarjemte Bankdirektionen, för den händelse att nådigt bifall härtill icke vunnnes, föreslog att åt statsverket skulle å Bankens vägnar erbjudas en godtgörelse af 120,935 mark 91 penni, utgörande hälften af förlusten på nedsmältningen af en miljon mark silfvermynt, mot det att statsverket genast ville åtaga sig ansvarigheten för allt pregladt finskt silfvermynt.

Med afseende å hvad i saken framhållits, ansågo jemväl Bankfullmäktige, i öfverensstämmelse med den af Bankdirektionen uttalade åsigt, att någon vidare nedsmältning af det finska silfvermyntet icke borde ifrågakomma, utan detsamma reserveras för tillgodoseende af det framtida behovet af skiljemynt. Härigenom skulle jemväl den betydande förlust, som realiseringen af härför afsedda två miljoner mark komme att medföra för Banken och statsverket, undvikas äfvensom statsverket besparas utgiften för preglingen af nytt silfvermynt, deraf behof möjligen redan i en snar framtid skulle uppstå, i händelse någon del af det förefintliga silfvermyntet blefve afyttradt. Härvid trodde sig Bankfullmäktige jemväl icke böra lemna obeaktadt att, i fall en förfalskning af femmarkssedeln gjorde en indragning af sagde sedelvalör nödvändig, behovet af silfvermyntet skulle i betydlig grad stegras, så att sannolikt Bankens hela förråd af

dylikt mynt omedelbart komme att tagas i anspråk. Med stöd af ofvanförda skäl och omständigheter samt under åberopande af Bankutskottets och Bankdirektionens förberörda uttalanden i ämnet, hafva Bankfullmäktige därför den 22 November 1886 hos Hans Kejsersliga Majestät i underdånighet hemställt, att 3:dje mom. i § 19 af Lagen om Storfurstendömet Finlands mynt, gifven den 9 Augusti 1877, finge träda i fullt gällande kraft, utan att någon vidare nedsmältning af det i Banken inneliggande finska silfvermyntet behöfde ifrågakomma.

Emedan Kejsersliga Senaten dock, enligt Finans Expeditionens skrifvelse för den 11 Maj 1887, vid samma dag skedd föredragning af Bankfullmäktiges förenämnda framställning, icke fann anledning förekomma till ändring af hvad Senaten i ofvanomförd mätto den 18 Oktober 1882 i ämnet förordnat, anmodade Bankfullmäktige uti skrifvelse af den 26 i samma månad Bankdirektionen att, så fort ske kunde, vidtaga erforderliga åtgärder derhän, att återstående två miljoner mark silfvermynt blefve till plants nedsmälta, på det att § 19 i Myntlagen med det snaraste kunde erhålla full giltighet; och jemte det Bankfullmäktige bestämde, att för ifrågavarande nedsmältning företrädesvis förslitet silfvermynt borde användas, öfverlemnade Fullmäktige åt Bankdirektionen att i sinom tid, då konjunkturerna visa sig lämpliga därför, inkomma med förslag beträffande försäljning af det sålunda nedsmälta silfret.

Enligt hvad Bankdirektionen sedermera uti skrifvelse för den 12 derpåföljde Oktober hos Bankfullmäktige anmält, utgjorde beloppet af pregladt silfvermynt den 30 nästföregångne September 3,804,000 mark i två och 5,856,000 mark i en mark stycken, hvaraf i rörelsen fanns utelöpande 1,814,177 mark i två och 3,268,452 i en mark stycken samt i Banken inneliggande 1,989,823 mark i två och 2,587,548 mark i en mark stycken. Vid skedd sortering af det i Banken befintliga silfvermyntet af 2 och 1 marks valörer, hade åter det resultat erhållits, att af slitna myntstycken eller sådana, som varit i rörelsen utgifna, fanns ett belopp af

endast 256,000 mark i två men deremot 1,272,000 mark i en mark stycken.

I anledning af Bankdirektionens förestående meddelande upptogo Bankfullmäktige den 15 Oktober till öfverläggning frågan om den proportion, som vid den förestående nedsmältningen borde emellan silfvermyntet af 1 och 2 marks valörer iakttagas. Ehuru det dervid, med hänsyn till behofvet för den allmänna rörelsen, syntes Bankfullmäktige kunna vara lämpligt att, på sätt Bankdirektionen jemväl förordnat, till nedsmältningen skulle användas företrädesvis två marks och endast till en mindre del en marks stycken, eller omkring 1,400,000 mark af det förra och 600,000 mark af det senare slaget, hafva Bankfullmäktige dock, med fästadt afseende å stadgandet i § 18 af Myntlagen derom att skiljemynt, hvilket förlorat mer än 4 % af sin rätta vikt, icke får, sedan det till någon af kronans kassor eller Finlands Bank influtit, i rörelsen åter utsläppas, ansett rättast vara att till den förestående nedsmältningen af två miljoner mark silfvermynt användas de i Banken befintliga 256,000 mark i två och 1,272,000 mark i en mark stycken, som varit i rörelsen utgifna, samt ytterligare 472,000 mark oförslitet silfvermynt af två marks valör. Uti skrifvelse för samma dag hafva Bankfullmäktige härom annälat hos Finans Expeditionen, hvarjemte Fullmäktige anhållit, att nedsmältningen af förenämnda belopp silfvermynt finge å Myntverket härstädes, så snart ske kan, verkställas. Sedan Kejsersliga Senaten den 26 Oktober härtill bifallit samt i sådant afseende låtit genom Industristyrelsen förständiga Myntverket att, så snart ifrågavarande belopp silfvermynt af Banken till Myntverket levererats, detsamma för Bankens räkning till plants nedsmälta, har nedsmältningen numera försiggått och, enligt afgifven redovisning, lemnat sådant resultat, att Banken för det till Myntverket levererade beloppet af 2,000,000 mark erhållit 316 stycken silfverplantsar, vägande 10,297,573 gram och innehållande 8,932,905 gram fint silfver, hvilket silfverbelopp å 16 penni per gram motsvarar 1,429,264 mark 80 penni. Hela förlusten för nedsmältningen uppgår således till 570,735 mark 20 penni. Deraf ersätter statsverket främst

det belopp, hvarmed myntens värde genom förslitning nedgått, d. v. s. värdet för skilnaden, 65,155 gram, emellan myntens lagenliga finhaltsvigt, 8,998,060 gram, och deras effektiva finhaltsvigt, 8,932,905 gram, utgörande detta belopp 10,424 mark 80 penni. Derjemte bör statsverket godtgöra Banken för hälften af det återstående förlustbeloppet eller således 280,155 mark 20 penni. Då statsverket alltså kommer att med tillsammans 290,580 mark deltaga i förlusten för silfvermyntsnedsmältningen, uppgår Bankens andel deri till 280,155 mark 20 penni.

§ 5.

Åtgärder rörande Bankens sedeltryckning.
a) Inrättande af ett sedeltryckeri härstädes.

a) Sedan Bankfullmäktige hos senast församlade Ständers Bankutskott hemställt om inrättandet af ett sedeltryckeri för Finlands Banks räkning, hafva Ständerna, på af Bankutskottet gjordt förslag, bemyndigat Bankfullmäktige:

att låta med en andra våning påhöja bankhusets ekonomiebyggnad i och för inrättande derstädes af lokal för ett sedeltryckeri;

att på vilkor, hvarom Bankfullmäktige egde träffa aftal, öfverlemna utförandet af Bankens sedeltryckning derstädes åt i yrket förfaren person, hvilken, om så funnes nödigt, genom understöd ur Bankens medel kunde försättas i tillfälle att i utlandet taga närmare kännedom om sedeltryckningens nuvarande ståndpunkt;

att vidtaga jemväl öfriga för åstadkommande af ifrågasvarande tryckeri erforderliga åtgärder, samt

att för detta ändamål af Bankens medel använda en summa af högst 100,000 mark.

Enligt Ständernas till Bankfullmäktige aflåtna skrifvelse i ämnet hafva Ständerna, som funnit det af numera aflidne Arkitekten Albert Mellin på anmodan af Bankutskottet uppgjorda förslag till ifrågakomna påhöjning af Bankens ekonomiebyggnad i alla afseenden motsvara behovet och äfven ur arkitektonisk synpunkt tillfredsställande, beräknat kostnaden för denna påbyggnad till högst 45,000 mark. För tryckeriets inredning, hvartill Litografen F. Tilgmann afgifvit ett

detaljeradt kostnadsförslag å 40,000 mark, hafva Ständerna åter, under förutsättning att tvenne plantryckspressar visade sig nödvändiga och med hänsyn äfven till andra möjliga behof, upptagit ett belopp af högst 55,000 mark, såsom i hvarje händelse tillräckligt för åstadkommande af en fullt ändamålsenlig inredning af tryckeriet.

Beträffande frågan om Banken borde för egen räkning inköpa de nödiga maskinerna eller om dessa skulle inlösas af den, som öfvertog sedeltryckningen, hafva Ständerna icke fattat något bestämdt beslut, utan öfverlemnadt detta likasom öfverhufvud alla närmare detaljer och bestämmingar om sedeltryckeriets inrättande till Bankstyrelsens afgörande.

I anledning af Ständernas åt Bankfullmäktige i förestående måtto lemnade uppdrag anmodade Fullmäktige den 28 Maj 1885 Bankdirektionen att inkomma med förslag om de åtgärder, som i sådant syfte närmast borde vidtagas. På Bankdirektionens derom gjorda framställning, beviljade Bankfullmäktige den 5 Juni samma år ur Bankens medel ett anslag af 1,500 mark, för beredande af tillfälle åt Litografen Tilgmann att å utrikes ort inhemta närmare kännedom om sedeltillverkningens ståndpunkt. Derjemte beslöto Fullmäktige att med vidare tillgöranden i ärendet skulle anstå, intill dess Herr Tilgmann återvändt från förenämnda resa och aflemnadt redogörelse för derunder gjorda iakttagelser.

I sin öfver ofvannämnda resa till Bankdirektionen aflemnadt berättelse föreslog Herr Tilgmann att uti Bankens tillernade sedeltryckeri utföra sedelns hvardera sida medels koppartryck i svart och derefter anbringa grundfärgen i boktryck, hvilket förfarande vore ändamålsenligast med afseende å såväl sedelns konstnärliga värde som och dess säkerhet mot förfalskning och dess varaktighet.

Öfverlemnande denna framställning till Bankfullmäktiges afgörande, förordade Bankdirektionen uti skrifvelse för den 5 Oktober 1885 ifrågakomna förfaringssätt vid Bankens sedeltillverkning samt meddelade derjemte att, sedan Herr Tilgmann efter sin återkomst från utlandet, på tillfrågan, förklaradt att han fortfarande ansåg en lokal, uppförd enligt

den af Arkitekten Mellin uppgjorda eskissritningen, fullt motsvara behovet för det tillämnade sedeltryckeriet samt Arkitekten Mellin genom verkställda mätningar och beräkningar funnit, att den afsedda påhöjningen af Bankens ekonomibyggnad icke komme att utöfva det ringaste inflytande på ljusförhållandena i bankhuset, Bankdirektionen för vinnande af tid anmodat Herr Mellin att uppgöra fullständiga ritningar och kostnadsförslag till ifrågavarande bygnadsföretag.

Emedan angeläget var att ett definitivt beslut snart skulle fattas om sedeltillverkningsmetoden, hvaraf beskaffenheten ej blott af maskiner och öfriga apparater utan äfven af ritningar och gravyrer för sedlarne berodde, upptogs hos Bankfullmäktige frågan härom redan den 13 Oktober till afgörande och beslöto Fullmäktige dervid, på grund af den utredning Herr Tilgmann i saken aflemnad och med afseende jemväl å de af Bankdirektionen framhållna skäl, att godkänna den metod, som i förestående mätto föreslagits till användning i Bankens tillernade sedeltryckeri.

Sedan Bankdirektionen härå med skrifvelse för den 7 December 1885 till Bankfullmäktige öfversändt de af Arkitekten Mellin uppgjorda detaljritningarna till sedeltryckeriet, jemte tillhörande å 38,754 mark sig slutande kostnadsförslag, samt nämnda ritningar, på af Bankfullmäktige den 9 Januari 1886 derom gjord underdånig framställning, den 30 Mars sagde år blifvit af Kejsrerliga Senaten till efterrättelse fastställda, anmodade Bankfullmäktige uti skrifvelse för den 12 derpåföljde April Bankdirektionen att låta i enlighet med ritningarne utföra ifrågavarande bygnadsarbete, med iakttagande dervid att kostnadsförslaget icke komme att öfverskridas. Under sommaren 1886 har derefter sedeltryckerilokalen blifvit på entreprenad uppförd, hvilket medfört en utgift af 38,896 mark 30 penni. Kostnaderna för anskaffande af erforderliga maskiner, apparater och inventarier till sedeltryckeriet hafva åter uppgått till 52,974 mark 85 penni. För sedeltryckeriets inrättande har således sammanlagdt utgifts 91,871 mark 15 penni, utvisande en besparing af

8,128 mark 85 penni i det af Ständerna för ändamålet anslagna beloppet,

b) Emedan blankettförrådet till fem marks sedeln emotsetts blifva förbrukadt tidigare än blanketterna till de öfriga sedelvalörerna, hafva Bankfullmäktige ansett nödigt främst vidtaga åtgärder för tillverkandet af en ny upplaga af fem marks sedlar. I sådant afseende har Professorn vid konstskolan i Nürnberg Friedrich Wanderer blifvit anmodad att uppgöra ett utkast till ifrågavarande sedel, hvarefter Litografen Tilgmann på grund af detta utkast och i enlighet med af Bankfullmäktige i samråd med Bankdirektionen vid sammanträden den 13 Januari samt den 22 och 27 Februari 1886 meddelade anvisningar uppgjort definitiva ritningar till ifrågavarande sedel. Sedan dessa ritningar jemte åtföljande beskrifning den 15 Mars sagde år i afseende å fastställelse till Kejsrerliga Senaten insändts, har Senaten genom nådig kungörelse af den 15 derpåföljde April funnit godt fastställa den förändrade lydelse, utseende och form för Finlands Banks sedlar å fem marks valör, som finnes angifven uti den nämnda kungörelse bifogade beskrifning.

c) På sätt Bankfullmäktiges protokoll och bref för den 9 Januari och 22 Maj 1886 samt den 20 Januari 1887 derom närmare innehålla, har prof på papper till den blifvande upplagan af fem marks sedeln under hand erhållits från firman Carl Schleicher & Schüll i Düren, Tumba pappersbruk i Sverige och Tervakoski pappersbruk härstädes. Genom Bankdirektionens föranstaltande undersöktes dessa pappersprof, dervid Tumba papperet befanns i styrka och seghet stå midt emellan de tvenne från Schleicher & Schüll levererade sorterna, hvaremot Tervakoski papperet uthärdade större tyngd än det från Tumba och jemväl i öfrigt visade sig vara af utmärkt beskaffenhet. Enligt af förbemålde firmor meddelade uppgifter, utgjorde prisen per 1,000 stycken sedelblanketter för de från Schleicher & Schüll levererade profven 14 Reichsmark, för Tumba papperet 11 mark 12 penni och för papperet från Tervakoski 12 mark 50 penni, hvartill

b) Anskaffande af ritningar till en ny upplaga af fem marks sedeln.

c) Anskaffande af papper till den nya fem marks sedeln.

ytterligare för de utländska papperssorterna komme kostnaden för tull och frakt. Med afseende å antydda förhållanden, bemyndigade Bankfullmäktige den 20 Januari 1887 Bankdirektionen att från Tervakoski bruk beställa papperet till den blifvande upplagan af fem marks sedeln i enlighet med det af bruket levererade provvet och till ofvanangifna pris, emot af bruket aflemnad skriftlig förbindelse att anordna noggrann kontroll öfver tillverkningen samt att ersätta Banken all genom missbruk af sedelpapperet, så länge detsamma befinner sig i brukets värjo, åsamkad skada. Derjemte berättigades Bankdirektionen att för form med vattenstämpel, som bruket åtagit sig anskaffa, utbetala 500 mark.

Efter det 100 lispund af förenämnda sedelpapper redan hunnit tillverkas och under Juli månad 1887 proftryckning af fem marks sedeln i Bankens sedeltryckeri blifvit verkställd, visade det sig emellertid att vattenstämpeln å papperet blef knappast skönjbar till följd af det i sedlarnas midtelparti anbragta mörka koppartrycket. Men emedan papperet, ifall stämpeln gjordes skarpare, derigenom skulle försvagats, utan att densamma komme att blifva i märkbar mån mera framträdande, hemstälde Bankdirektionen huruvida icke papperet fortfarande kunde få förfärdigas i enlighet med det af Tervakoski bruk levererade provvet, helst Banken i hvarje händelse vore skyldig ersätta bruket för det förberörda partiet sedelpapper samt Litografen Tilgmann uppgjort kontrakt från den 1 September med den person som komme att förestå tryckeriet, men tiden när tryckningen kunde begynna, i händelse papperet borde omgöras och form till ny vattenstämpel förfärdigas i utlandet, komme att framskjutas med flere månader. Med afseende å anförda omständigheter och då vattenstämpeln komme att tydligare kunna urskiljas genom att sedeln vid tryckningen placerades på papperet sålunda, att stämpeln komme att befinna sig på högra framsidan af sedeln, ansågo Bankfullmäktige anledning icke förekomma till anskaffande af nytt sedelpapper för erhållande af en skarpare vattenstämpel, hvarom Fullmäktige uti skrifvelse för den 20 Juli 1887 underrättade Bankdirektionen.

d) Sedan Bankdirektionen, under förutsättning att Bankens sedeltryckning komme att öfverlätas åt Litografen F. Tilgmann, understält Bankfullmäktiges afgörande ett i sådant afseende uppgjort förslag till kontrakt med Herr Tilgmann, samt för jemförelses skull delgifvit Fullmäktige en afskrift af det emellan Sveriges Riksbank och tillverkaren af dess sedlar gällande kontrakt, beslöto Bankfullmäktige den 2 Juni 1886 att åt Litografen Tilgmann öfverlemna utförandet af Finlands Banks sedeltryckning på de vilkor, förenämnda af Fullmäktige med några förändringar godkända förslag till kontrakt innehöll, hvarjemte Fullmäktige bemyndigade Bankdirektionen att i enlighet dermed å Finlands Banks vägnar med Herr Tilgmann afsluta definitivt aftal.

På grund af ifrågavarande kontrakt upplåtes lokalen för tryckeriet, färdigt inredd, jemte ledningar för gas, värme och vatten kostnadsfritt af Banken, som jemväl bestrider utgifterna för anskaffandet och uppsättningen af alla erforderliga maskiner och apparater äfvensom för ritningar, modeller och originalgravyrer. Deremot åligger Herr Tilgmann att på sin bekostnad underhålla och reparera maskiner, inrättningar och inventarier samt anskaffa för tryckningen nödiga materialier, kopparplåtar och clichéer, hvilka sistnämnda skola under sträng kontroll tillverkas uti tryckeriets atelier för galvanoplastik. Tillsvidare tillförsäkras Herr Tilgmann tillverkningen af fem marks sedeln efter fastställd ny ritning i en upplaga af 2,000,000 stycken, hvilken upplaga bör vara utförd inom två år efter tryckeriets upplåtande åt föreståndaren, hvaremot aftal om utförande af annan sedelupplaga skall träffas senast sex månader före utgången af sagde två års period. För komplett färdig levererade sedlar godtgör Banken Herr Tilgmann, för de mindre valörerna å 5, 10 och 20 mark, försedde med löpande nummer och underskrifter, af hvilka valörer 6 å 8 stycken per ark kunna tryckas, med fem mark för hundra stycken, och för de högre valörerna, försedde med löpande nummer, då 4 stycken per ark kunna tryckas, med sju mark femtio penni för hundra stycken, och då endast två stycken per ark kunna

d) Antagande af föreståndare för sedeltryckeriet.

tryckas, med femton mark för hundra stycken, allt utfördt enligt i kontraktet specificerad metod medelst koppartryck. Från förenämnda godtgörelse afgår likväl tio procent, såsom ersättning till Banken för maskinernas slitning och ränta å det i dem nedlagda kapital. Förutom förestående bestämningar upptager kontraktet hufvudsakligen förpligtelse för föreståndaren, att ansvara för hvarje emottaget ark sedelpapper, för hvilket icke behörigen redovisas, med det penningebelopp, som motsvarar de sedlar, hvilka bordt å arket tryckas; att afgifva yttranden och förslag i frågor rörande sedeltillverkningen; att gå i författning om anskaffande af maskiner och för Bankens räkning uppgöra aftal om utförande af ritningar och gravyrer samt att vara försedd med fullt pålitlig, skicklig och för den afsedda sedeltillverkningen tillräcklig arbetspersonal. Slutligen stadgas att kontraktet kan å ömse sidor uppsägas, i hvilket fall tryckeriet skall inom sex månader derefter af föreståndaren afträdas, så fram ej annat aftal träffas.

e) Anskaffande af originalplåtarna till den nya fem marks sedeln.

e) Emedan graveringen af originalplåtarna till den nya femmarkssedeln, som skulle utföras utomlands, icke kunde skriftligen beordras, beslöto Bankfullmäktige den 2 Juni 1886 att låta Herr Tilgmann på Bankens bekostnad verkställa en resa till utrikes ort, för att peliminärt uppgöra aftal om graveringen af berörda plåtar samt vidtaga nödiga tekniska anordningar af gravyrens enskilda detaljer, hvilket aftal sedermera borde underställas Bankdirektionens slutliga pröfning och godkännande. Och jemte det Herr Tilgmann berättigades att för nämnda resa i mån af behof af Bankens medel använda ända till 750 mark, uppdrogs åt Herr Tilgmann att dervid jemväl beställa alla erforderliga maskiner och apparater för sedeltryckeriet.

Sedan originalplåtarna till fem marks sedeln blifvit utförda å tyska Riksbankens i Berlin tryckeri, hafva Bankfullmäktige af förekommen anledning den 5 Mars 1887 bifallit Herr Tilgmanns framställning derom att jemväl en uppsättning af till proftryckningen nödiga tryckplåtar och clichéer finge på Herr Tilgmanns bekostnad hos Riksbanken

tillverkas, med frångående i denna del af bestämningen uti det med Herr Tilgmann upprättade kontrakt att samtliga tryckplåtar och clichéer till Bankens sedlar skola härstädes tillverkas i tryckeriets atelier för galvanoplastik.

f) Vid sammanträde den 20 Juli 1887 förhade Bankfullmäktige till granskning fyra stycken profblanketter till Finlands Banks fem marks sedel, som å Bankens sedeltryckeri förfärdigats, samt meddelade Bankdirektionen uti skrifvelse af nämnde dag de anmärkningar beträffande sedelns utseende, hvartill Fullmäktige dervid funno anledning förkomma.

f) Granskning af blanketter till nya fem marks sedeln.

g) Med skrifvelse för den 24 Oktober 1887 öfverlemnade Bankdirektionen till Bankfullmäktige ett af äldre Bokhållaren i Banken Doktor E. Grönvik, på Direktionens anmodan, uppgjordt förslag till instruktion för kontrollen af sedeltillverkningen i Finlands Banks tryckeri samt framhöll dervid att den genom förslaget åsyftade kontrollen, som hufvudsakligen komme att omfatta kontroll öfver sedelpappret och tryckplåttillverkningen, enligt Direktionens åsigt, vore fullt betryggande, då deremot en ständig kontroll af arbetet kunde vara egnad att försvaga det öfvervakande, som åligger tryckeriföreståndaren gentemot hans arbetare och att sålunda möjligen mindre verksamt motverka missbruk. Efter det Bankdirektionen vid gemensam öfverläggning i ärendet med Bankfullmäktige den 5 derpåföljde November ytterligare framhållit önskvärdheten deraf att det i förestående måtto föreslagna kontrolleringssättet finge tillämpas för vinnande af erfarenhet huruvida detsamma vore ändamålsenligt eller om möjligen en mera verksam kontroll kunde anordnas, hafva Bankfullmäktige nästasagde dag godkänt förenämnda förslag till instruktion, att tillvidare lända till efterrättelse, dock med sådant tillägg att kontrollanten skulle åläggas på vissa närmare bestämda tider verkställa fullständig inventering af tryckeriet och deröfver till Bankdirektionen aflenna berättelse.

g) Utfärdande af instruktion för kontrollen af sedeltillverkningen.

h) Öfvervakningen af Bankens sedeltryckning i Köpenhamn handhades af numera afidne Filosofie Magistern Banksens se-

h) Öfvervakningen af Bankens se-

deltryckning August Hagman intill början af Februari månad 1885, då i Köpenhamn. till följd af dennes insjuknande befattningen öfvertogs af andre Kassören i Banken Carl Ignatius, som dock efter egen önskan redan i slutet af Maj månad nämnde år återvände till hemlandet. Sedan sedeltrykningsarbetet derefter öfvervakats af Vicehäradshöfdingen W. F. Heimbürger intill den 15 Februari 1886, efterträddes denne i befattningen af yngre Bokhållaren i Banken Arthur Broberg, som vid densamma qvarstod till dess sedeltryckningen i Köpenhamn den 6 April 1887 blef slutförd.

§ 6.

Tryckningen af 50 marks sedeln.

Enligt meddelande af Bankdirektionen uti skrifvelse för den 7 Februari 1887 hade arbetet i Köpenhamn å Finlands Banks sedlar af 50 marks valör intill utgången af Januari månad samma år fortskridit så långt, att koppartrycket utförts på omkring 39,500 ark, hvaraf 29,000 ark voro färdigtryckta, oskurna sedelblanketter samt ungefär 8,000 ark försedda med fram- och baksidans undertryck. Och antogs då koppartrycket till hela sedelupplagan hinna slutföras i medlet af Februari månad, hvarefter ännu omkring sex veckor komme att åtgå till det öfriga återstående arbetet. På sätt redan ofvanför antydts, har jemväl tillverkningen af ifrågavarande sedelvalör kunnat afslutas i början af April månad 1887.

§ 7.

Åtgärder i anledning af befaradt krigs utbrott.

Emedan de politiska förvecklingarna under våren 1885 läto befara krigsutbrott, dervid Helsingfors kunnat blifva utsatt för fiendtligt anfall, ansågo Bankfullmäktige sig böra vidtaga åtgärder om att Bankens redbarheter och angelägna handlingar kunde, i händelse af krigsfara, förflyttas i säkerhet till annan ort. Efter det i anledning häraf gemensam öfverläggning i saken med Bankdirektionen den 14 April 1885 egt rum, uppdrogo Bankfullmäktige i sådant afseende

åt Bankdirektionen att i städerna Tammerfors och St. Michel, hvilka orter härvid syntes Fullmäktige främst böra komma i fråga, inhemta upplysningar om möjligheten att för Banken erhålla tjenlig lokal. Vid sammanträde den 30 i samma månad anmälte Direktionen att rum för ifrågavarande ändamål kunde uti hvardera af förenämnda städer erhållas, i St. Michel dels i privat hus dels i kronans byggnader samt i Tammerfors inom den af Finlands Banks kontor derstädes för närvarande disponerade lokal, belägen i ett Handlanden K. J. Hildén tillhörigt stenhus, hvilket är omgifvet på två sidor af stenbyggnader, på en sida af en rymlig trädgård och endast på dess fjerde sida vettar mot ett mindre trähus, hvarifrån detsamma är afskildt genom en inkörsport. Enligt hvad Bankdirektionens ordförande Bankdirektören Charpentier, som uti ifrågavarande afseende besökte Tammerfors, dervid inhemtad, kunde i nästnämnda lokal genom vidtagande af några förändringar, hvarför kostnaden beräknades uppgå till inemot 2,800 mark, erhållas tvenne säkra kassahvalf.

På grund af de sålunda vunna upplysningarna och då Tammerfors genom jernvägsförbindelsen med Helsingfors syntes vara en för ändamålet lämpligare ort än St. Michel, ansågo Bankfullmäktige att nästnämnda lokal borde skyndsammast för ifrågakommen användning på föreslaget sätt inredas. Och jemte det Bankdirektionen anmodades att härför vidtaga erforderliga förberedande åtgärder, hemstälde Bankfullmäktige förty uti underdånig skrifvelse hos Hans Kejserliga Majestät att staden Tammerfors måtte bestämmas till den ort, dit Bankens redbarheter och angelägna handlingar i händelse af krigsfara borde förflyttas. Sedan Kejserliga Senaten, enligt skrifvelse från Finans Expeditionen för den 5 Maj 1885, härtill bifallit, uppdrogo Bankfullmäktige den 16 Maj åt Bankdirektionen att låta verkställa förberörda förändringar i nämnda kontorslokal, för att densamma, i händelse af behof, skulle kunna för ifrågakomna ändamål användas.

Derjemte och för att i händelse af utbrytande krig kunna, såvidt möjligt, säkerställa Bankens förråd af koppar

samt det värdefullaste af arkivet, utan att bortföra detsamma från staden, hafva Bankfullmäktige, i enlighet med Bankdirektionens derom gjorda framställning, den 30 April 1885 bemyndigat Bankdirektionen att låta för ändamålet inreda ett i bankhusets källarvåning befintligt rum.

§ 8.

Bestämningar
angående
Bankens ve-
xel- och låne-
rörelse.
a) Räntesat-
serna.

a) Med godkännande af Bankdirektionens uti skrifvelse för den 25 November 1884 framställda förslag hafva Bankfullmäktige den 29 i sagde månad, efter det gemensam öfverläggning i ämnet med Direktionen egt rum, från den 1 Januari 1885 fastställt: diskonträntan för inhemska vexlar till $4\frac{1}{2}$ procent för rena affärsvexlar å tre månader eller kortare tid, till 5 procent för alla andra vexlar och till 6 procent för alla vaxelomsättningar; räntefoten för lån ur Banken, beviljade mot pant af guld och silfver, arbetadt och oarbetadt, obligationer, utfärdade af stater eller kommuner eller för hvilka stater ingått garanti, äfvensom bankdepositionsbevis till $4\frac{1}{2}$ procent, för lån mot pant af obligationer af annat slag, aktier och intecknade skuldsedlar till 5 procent och för lån mot pant af de i § 19 mom. e af gällande reglemente för Banken uppräknade säkerheter till 6 procent; samt räntan för kassakreditiv, beviljade mot pant af obligationer, utfärdade af stater eller kommuner eller för hvilka stater ingått garanti äfvensom bankdepositionsbevis till $4\frac{1}{2}$ procent, men mot pant af andra slag till 5 procent jemte $\frac{1}{2}$ procent i inträdes afgift. Dessa räntesatser blefvo genom beslut af den 24 November 1885 bestämda att jemväl från den 1 Januari 1886 fortfarande gälla, tills derom kunde varda annorlunda förordnadt, dock med sådant tillägg, beträffande diskonträntan, att Bankdirektionen bemyndigades diskontera tre månaders vexlar, accepterade eller endosserade af banker eller firmor och personer med den mest obestridda soliditet, till $4\frac{1}{2}$ procent, äfven i händelse dessa vexlar icke kunde i sträng mening hänföras till egentliga affärsvexlar. Denna rättighet skulle likväl icke få af bankkontoren i lands-

orten utöfvas utan särskild hemställen hos Bankdirektionen.

Derefter har Bankdirektionen uti skrifvelse för den 19 Mars 1886 föreslagit vidtagandet af följande förändringar i förestående räntesatser, nemligen: att räntesatsen för vaxelomsättningar skulle nedsättas från 6 till $5\frac{1}{2}$ procent, att räntan för lån emot pant af guld och silfver, arbetadt och oarbetadt, obligationer, utfärdade af stater eller kommuner eller för hvilka stater ingått garanti, äfvensom bankdepositionsbevis blefve nedsatt från $4\frac{1}{2}$ till 4 procent, för lån mot pant af obligationer af annat slag, aktier och intecknade skuldsedlar från 5 till $4\frac{1}{2}$ procent och för lån mot pant af de i § 19 mom. e af gällande reglemente för Banken uppräknade säkerheter från 6 till 5 procent samt att inträdesafgiften för kassakreditiv nedsattes från $\frac{1}{2}$ till $\frac{1}{4}$ procent. Enligt ett Bankfullmäktige tillika delgifvet protokollsutdrag, hade vid ärendets handläggning i Bankdirektionen fråga jemväl väckts om en allmännare nedsättning af Bankens räntesatser, hvilken nedsättning Bankdirektionen dock icke ansett af det dåvarande penningeläget påkallad.

Sedan förberörde förslag den 27 Mars 1886 förehafts till gemensam öfverläggning med Bankdirektionen, beslöto Bankfullmäktige den 8 derpåföljde April, efter i ärendet försiggången omröstning, att nedsätta räntesatserna för vaxelomsättningar till $5\frac{1}{2}$ procent och för lån mot pant af de i § 19 mom. e af bankreglementet uppräknade slag af säkerheter till 5 procent äfvensom inträdesafgiften för kassakreditiv till $\frac{1}{4}$ procent, hvaremot de af Bankdirektionen i öfrigt föreslagna nedsättningarna i Bankens låneränta ansågos tillsvidare icke böra ifrågakomma. Derjemte och som hos Bankfullmäktige förslag blifvit väckt att nedsätta räntan för affärsvexlar, för hvilka firmor med obestridd soliditet stå i ansvarighet, anmodades Bankdirektionen att häröfver till Fullmäktige afgifva yttrande.

Då mot slutet af året räntesatserna för år 1887 skulle bestämmas, aflemnade Bankdirektionen uti skrifvelse för den 16 November förslag till en genarel nedsättning i Bankens

diskont- och låneränta. Bankdirektionens ifrågavarande framställning, som af Direktionens ledamöter närmare motiverades vid sammanträdet den 30 November, godkändes samma dag af Bankfullmäktige, hvarigenom i gällande räntesatser följande förändringar vidtogos att från den 1 Januari 1887 lända till efter rättelse. Diskonträntan för inhemska vaxlar fastställdes till 4 procent för rena affärsvaxlar å tre månader eller kortare tid, till 4½ procent för alla andra vaxlar och till 5 procent för vaxelomsättningar, likväl med sådant undantag från ofvannämnda räntesatser att uppsagda bankdepositionsbevis och uppsagda eller utlottade obligationer samt räntekuponer, hvilkas återstående löptid icke öfverstiger sex månader, skulle få diskonteras efter lägsta räntesats eller 4 procent. Räntefoten för hypotekslån och kassakreditiv bestämdes till respektive 4, 4½ och 5 procent, beroende af de särskilda slag af säkerheter, mot hvilka lånet eller kassakreditivet beviljats. Derjemte förändrades klassificeringen af berörda säkerheter sålunda, att de med statsgaranti icke försedda kommunala obligationerna, som derintills hört till den första kategorin af panter, nedflyttades till den andra kategorin, hvarunder af aktier bibehöllos endast aktier i sådana inrättningar, som stå under allmän kontroll och regelbundet publicera sina bilanser, eller således aktierna i de privata bankbolagen, liförsäkringsbolaget Kaleva och brandförsäkringsbolaget Fennia. Aktier af annat slag hänfördes deremot till den tredje kategorin. Dessutom beslöts att, för underlättande af exportrörelsen, i den andra kategorin af panterna för hypotekslånen upptaga de tre förnämsta exportartiklarna, säd, jern och trävara, hvilka hittills jemte öfriga varupanter klassificerats under den tredje kategorin.

Då de i förestående måtto nedsatta räntesatserna skulle först ifrån ingången af år 1887 tillämpas, hade Bankdirektionen afsett att i de sista dagarne af December månad publicera Bankfullmäktiges ifrågavarande förordnande. Men emedan allmänheten emellertid omedelbart efter beslutets fattande genom tidningspressen erhöll kännedom derom samt vederbörande låntagare sjelfallet skulle sökt att ställa sina lån sålunda, att de förföllo vid slutet af året, för att derefter

komma i åtnjutande af den inträdande lägre räntan, beslöte Bankfullmäktige den 3 December, för undvikande af här af följande olägenheter, till sådan ändring i Fullmäktiges den 30 November meddelade förordnande om Bankens räntesatser och lånerörelse i öfrigt, att nämnda bestämmelser skulle, i stället för att träda i gällande kraft först den 1 Januari 1887, omedelbart lända till efter rättelse.

De sålunda fastställda räntesatserna blefvo genom beslut af den 26 November 1887 bestämda att jemväl från den 1 Januari 1888 fortfarande gälla tills derom kunde varda annorlunda förordnadt.

b) Beträffande låne- och förfallotiderna hafva Bankfullmäktige den 29 November 1884 bestämt längsta förfallotiden för inrikesvaxlar och andra kreditpapper, som i Banken köpas eller till diskontering antagas, till sex månader och för enahanda utrikes vaxlar till tre månader, med rätt för Bankdirektionen att i undantagsfall köpa utrikes vaxlar på äfven längre tid ända till sex månader, längsta lånetiden för hypotekslån till sex månader, men med rätt för Bankdirektionen att i undantagsfall utsträcka densamma ända till tolf månader och längsta tiden för kassakreditiv kontrakt till ett år.

b) Låne- och förfallotiderna.

Dessa bestämmingar hafva bibehållits oförändrade genom Bankfullmäktiges beslut af den 24 November 1885, 30 November 1886 och 26 November 1887.

c) Högsta lånebeloppet, hvartill de enligt gällande bankreglemente antagliga panter finge i Banken belånas, bestämdes af Bankfullmäktige den 29 November 1884: för guld och silfver samt finska statsverkets och Finlands Hypoteksförenings obligationer till 5 procent under det för tiden å dem noterade börspris samt för bankdepositioner till 5 procent under kapitalbeloppet; för ryska och andra statsobligationer äfvensom goda kommunalobligationer, lydande å metallisk valuta, till femton procent under börspriset samt för statspapper å ryskt pappersmynt och öfriga obligationer, för aktiebref i bolag inom landet, som visat sig ega ett stadgadt försäljningsvärde, äfvensom inhemska och utländska jordbruksalster, tillverkningar och varor af sådana slag, som

c) Belåningsvärdet för panter.

äro föremål för handeln samt antagligen icke äro underkastade förskämning, till högst 75 procent af deras börskurs eller gångbara pris.

Förestående bestämmingar om beläningsvärdena för särskilda slag af panter hafva genom Bankfullmäktiges beslut af den 24 November 1885, 30 November 1886 och 26 November 1887 faststälts att fortfarande lända till efter rättelse.

d) Provisionen för invisningar och tariffen för nedsatt gods.

d) Genom i det föregående omförmälda förordnanden af den 29 November 1884 och den 24 November 1885 blef af Bankfullmäktige bestämdt, att provisionen för Bankens invisningar skulle beräknas efter $\frac{1}{10}$ procent med en minimiprovision af 10 penni samt tariffen för nedsatt gods utgöra 3 mark för en kubikfot och 50 penni för hvarje kubikfot derutöfver i månaden.

Derefter har, på skäl som upptagas i protokollet öfver sammanträdet den 30 November 1886, provisionen å Bankens invisningar nedsatts till $\frac{1}{20}$ procent, hvilken bestämning afsågs att gälla först från början af år 1887 men, på grund af Bankfullmäktiges den 3 December 1886 ytterligare meddelade förordnande i ämnet, omedelbart derefter tillämpats.

Genom Bankfullmäktiges beslut af den 26 November 1887 har nästnämnda provisionsberäkning för Bankens invisningar äfvensom förberörda tariff för depositioner i Banken fortfarande förblifvit gällande.

§ 9.

Åtgärder, som angå enskilde personers förbindelser till Banken.

Af åtgärder, som berört Bankens affärsförhållanden till enskilda personer, äro följande att här framhållas:

Under åren 1885, 1886 och 1887 hafva Bankfullmäktige handlagt tillsammans 36 ansökningar om anstånd, administration, ackord och andra lättnader. Af dessa, som belöpa sig 12 på år 1885, 16 på år 1886 och 8 på år 1887 hafva 33 i sin helhet, delvis eller med vilkor och förändringar bifallits, men återstående 3 blifvit afslagna. Bland ärenden af ifrågavarande slag torde följande böra särskildt framhållas:

två af en år 1868 i konkurs iråkad affärsmans särskilda

framställningar om ackord för Bankens tillgodohafvande hos honom, utgörande i kapital 442,942 mark 43 penni, hvilka af Bankfullmäktige den 13 Oktober 1885 och den 8 November 1886 handlagda framställningar föranledt till beviljandet af ackord åt sökanden på vilkor, som dock icke af honom fullgjorts;

en större trävarufirmas särskilda framställningar om förlängning af det firman den 15 Juni 1883 beviljade moratorium, hvilka framställningar af Bankfullmäktige bifallits på vilkor, hvarom protokollen för den 16 December 1885 och den 11 December 1886 lemna upplysning;

tvänne för ett pappersbruks aktiebolag gjorda ansökningar om tillstånd att genom administration afveckla affären, hvilka ansökningar gifvit anledning till de åtgärder, som Bankfullmäktiges protokoll för den 27 Mars och 29 April 1886 upptaga;

åt en enskild gäldenär den 5 Februari 1887 beviljad ackord för Bankens tillgodohafvanden hos honom, utgörande i kapital 148,980 mark 34 penni.

Då Bankfullmäktige vid verkställda inventeringar i Banken och granskningar af Bankens lånerörelse funnit något att erinra beträffande af Bankdirektionen beviljad kredit, hafva Bankfullmäktige antingen muntligen genom ordföranden eller skriftligen meddelat sig härom med Bankdirektionen, såsom framgår af Bankfullmäktiges protokoll för den 17 November 1885 samt den 21 Mars, 26 Maj äfvensom den 10 och 27 Augusti 1887.

Den 25 September 1885 godkände Bankfullmäktige ett af en enskild borgenär i Herr Axel Hornborgs konkursmassa framställt förlikningsanbud. Beträffande Bankens fordringar i Herr J. O. Ödbergs i Gent, Herrar Devrieu Guillaumeron & C:is i Paris och Grefve Mengdens i St. Petersburg konkurser hafva åtgärder blifvit vidtagna, som närmare omförmälas i Bankfullmäktiges protokoll för den 20 Januari 1885 och den 29 Oktober 1887. I sammanhang härmed torde vidare böra framhållas Bankfullmäktiges beslut af den 23 Oktober 1885, hvarigenom en enskild gäldenär, som icke mäktat fullgöra honom beviljad ackord, befriades från

framtida kraf för hans återstående gäld till Banken, samt Fullmäktiges den 13 Juli 1887 meddelade förordnande med anledning af ifrågakommen åtgärd för afbrytande af tio års preskriptionstid beträffande Bankens fordringar hos en enskild, till utlandet afviken gäldenär.

Under den 20 Januari 1887 hafva Bankfullmäktige bifallit till försäljningen af den för Bankens fordran in-tecknade, Konsuln O. E. Inbergs och handelsfirman Charles Herlofsons konkursmassa tillhöriga gården N:o 68 i första kvarteret i Uleåborg.

Sedan Bankfullmäktige den 1 Maj bestämt det belopp, till hvilket anbud å Handlanden William Antmans konkursmassa tillhöriga, för Bankens fordringar in-tecknade gården N:o 6 i 19:de kvarteret af Uleåborgs stad finge vid skeende offentlig auktion för Bankens räkning göras, har Banken vid nämnda auktion, som försiggick den 25 i samma månad, stannat för högsta anbudet med 102,700 mark, hvarigenom ifrågavarande gård, deri jemväl Bankens kontor på platsen är inrymdt, öfvergått i Bankens ego. Med afseende å de låga pris, fastigheter å orten för närvarande betinga sig, har någon återförsäljning af nämnda gård ännu icke kunnat ifrågakomma.

§ 10.

De i gällande reglemente för Finlands Bank påbjudna revisioner hafva å föreskrifna tider förrättats af Ständernas Bankrevisorer eller vederbörande suppleanter, hvilka derefter till Bankfullmäktige aflemnade berättelser öfver dessa förrättningar och de dervid förda protokoll. Några egentliga anmärkningar mot förvaltningen hafva af revisorerne icke framstälts men väl några erinringar och önskningsmål, hvilka blifvit Direktionen delgifna. I enlighet med Bankrevisorernes tillstyrkan och i stöd af § 117 i bankreglementet, hafva derefter Bankfullmäktige på Finlands Ständers vägnar meddelat Bankdirektionen decharge för år 1884 den 11 Maj 1885, för 1885 den 22 April 1886 och för år 1886 den 18 April 1887.

*Revisionerna
i Banken.*

§ 11.

a) I enlighet med föreskrifterna i § 111 af gällande reglemente för Finlands Bank hafva Bankfullmäktige åren 1885, 1886 och 1887 två gånger årligen verkställt inventering af hufvudkassan i Bankens hvalf samt af i Banken förvarade vexlar, lånehandlingar och panter, hvarvid jemväl handkassorna vid hufvudkontoret af Fullmäktige uppräknats.

*Inventeringar.
a) vid hufvudkontoret.*

Dessa inventeringar hafva verkställts på nedannämnde tider:

under 1885 den första inventeringen den 11—15, 17 och 19 Augusti samt den andra den 16, 18, 19 och 21 December;

under 1886 den 16—21 Augusti samt den 13—17 och 30 December och

under 1887 den 4—6, 8—10 och 30 Augusti samt den 12—17 December.

Vid dessa inventeringar hafva kassorna befunnits vara med Bankens böcker öfverensstämmande, utom hvad angår några mindre oegentligheter, som sedermera blifvit rättade.

b) Beträffande Bankens afdelningskontor hafva Bankfullmäktige, på samma gång förordnanden för de af Fullmäktige utsedde diskontkomitéledamöterna utfärdats, jemväl anmodat desse att en gång i månaden på tider, som de sjelfve funne för godt att i hvarje fall särskildt bestämma, verkställa föreskrifna inventeringar vid kontoren.

b) vid kontoren i landsorten.

Dessutom hafva inspektioner verkställts:

vid kontoret i Åbo den 9—11 Juni 1885 af Bankdirektören Charpentier och den 4—6 Oktober 1887 af undertecknad Meurman;

vid kontoret i Björneborg den 27 och 28 Januari 1887 af Bankdirektören Charpentier samt den 8—10 Oktober 1887 af undertecknad Meurman;

vid kontoret i Wiborg den 3—5 Juni 1885 af Bankdirektören Charpentier samt den 16—18 September 1887 af undertecknad Donner och bemålde Bankdirektör gemensamt;

vid kontoret i Tammerfors den 31 Januari—2 Februari 1887 af Bankdirektören Charpentier;

vid kontoret i St. Michel den 4—5 Augusti 1887 af Bankdirektören Eneberg;

vid kontoret i Kuopio den 9—12 Mars 1885 af Bankdirektören Charpentier, den 28 Juni—2 Juli 1886 af Bankdirektören Eneberg och den 5—8 Augusti 1887 af under-tecknad Stjernvall;

vid kontoret i Joensuu den 14—16 Mars 1885 af Bankdirektören Charpentier och den 6—7 Juli 1886 af Bankdirektören Eneberg;

vid kontoret i Nikolaistad den 7 Juni 1886 af under-tecknad Lindelöf och Bankdirektören Charpentier gemensamt och den 15—18 Augusti 1887 af under-tecknad Lindelöf; och

vid kontoret i Uleåborg den 9—11 Juni 1886 af under-tecknad Lindelöf och Bankdirektören Charpentier gemensamt.

Då förenämde inspektioner, öfver hvilka berättelser dels till Bankfullmäktige aflemnats och delgifvits Bankdirektionen, dels af Direktionen i afskrift tillstålts Fullmäktige, gifvit anledning till anmärkningar, hafva Bankfullmäktige anmodat Bankdirektionen att vidtaga deraf påkallade åtgärder. Härvid torde särskildt få framhållas de öfverläggningar och beslut, som upptagas i protokollet för gemensamma sammanträdet med Bankdirektionen den 1 April 1885, samt i protokollen och skrivelserna till Bankdirektionen för den 9 Augusti 1886, den 26 Februari och 1 Oktober 1887.

c) vid kontoret i St. Petersburg.

c) Inventeringarne vid Bankens kontor i St. Petersburg hafva, i enlighet med Kejsarliga Senatens förordnande af den 4 April 1882, blifvit verkställda af Ledamoten i komitén för finska ärendena Geheimerådet von Haartman, hvarutom Bankdirektören Charpentier den 8 Mars 1886 inventerat kontorets kassa samt delgifvit Bankfullmäktige en afskrift af instrumentet öfver berörda inventering.

Ehuru kontorens förvaltning under nu ifrågavarande period fortgått utan några egentliga störingar, föranledda af kontorens tjänstemän, har ett undantag härutinnan dock egt rum beträffande kontoret i St. Petersburg samt gifvit anledning till åtgärder, som omförmälas i Bankfullmäktiges protokoll och bref till Bankdirektionen för den 5 Mars 1887.

Vid den inspektion af ifrågavarande kontor, som sedermera af under-tecknad Meurman i samråd med Bankdirektören Eneberg den 14—16 Mars verkställdes, befanns dock kontorets kassa i allo väl vårdad.

§ 12.

Jemlikt föreskriften i mom. c af instruktionen för Finlands Ständers Bankfullmäktige af den 15 Januari 1883, hafva Bankfullmäktige hvarje månad på grund af Bankens böcker vid hufvudkontoret samt veckorapporterna från kontoren i landsorten genomgått och granskat Bankens rörelse och utlåning under nästföregående månad, dervid särskild uppmärksamhet egnats åt sådana personers och firmors personalkonti, hvilkas betalningsförmåga i förhållande till dem beviljad kredit synts Fullmäktige i någon mån tvifvelaktig. För öfrigt hafva Bankfullmäktige hvarje månad utbegärt och genomgått Bankdirektionens memorialprotokoll för nästföregående månad. Såsom i någon mån belysande arten och vidden af lånerörelsen vid de skilda kontoren, meddelas här nedanstående tablå:

	Under år 1886				Summa.	
	diskonterades inhemska vexlar.		utgäfvos i hypotekslån och kassakreditiv.			
	Fmy.	ni.	Fmy.	ni.	Fmy.	ni.
Vid hufvudkontoret i Helsingfors . .	10,175,848	08	17,014,402	95	27,190,251	03
„ kontoret i Wiborg	4,033,027	86	2,968,223	17	7,001,251	03
„ kontoret i Åbo	3,914,306	09	3,049,271	63	6,963,577	72
„ „ i Nikolaistad	2,719,309	96	3,575,643	79	6,294,953	75
„ „ i Björneborg	1,435,589	44	3,047,979	—	4,483,568	44
„ „ i Uleåborg .	3,059,831	98	903,766	—	3,963,597	98
„ „ i Tammerfors	2,514,666	33	1,045,869	70	3,560,536	03
„ „ i Kuopio . .	2,098,927	02	754,865	—	2,853,792	02
„ „ i Joensuu . .	1,309,584	25	503,100	—	1,812,684	25
Summa	31,261,091	01	32,863,121	24	64,124,212	25

§ 13.

*Afskrifning
och förklaring
af lån såsom
osäkra.*

På af Bankdirektionen gjord framställning, hafva Bankfullmäktige den 5 December 1885, den 11 December 1886 och den 10 December 1887 förordnat att särskilda Bankens fordringar skola dels i sin helhet, dels till vissa belopp anses osäkra, hvarjemte Fullmäktige bifallit till afskrifning af lån, som befunnits vara helt och hållet värdelösa.

§ 14.

*Utfärdande af
instruktion för
kassörerna vid
Bankens huf-
vudkontor
samt förord-
nande om ti-
den för öppen-
hållande af
vexelkassörens
kassa.*

Uti skrifvelse från Finans Expeditionen för den 3 April 1867 har Kejsrerliga Senaten bestämt det belopp, som får af Finlands Banks kassörer uti kassakista å deras embetsrum förvaras, för förste kassören till 150,000 och för andre- och vexelkassörerna till 50,000 mark. Sedan Bankfullmäktige emellertid af förekommen anledning förordnat, att vexelkassören, tills vidare och intill dess ny instruktion för honom blefve utfärdad, finge omhänderhafva ett kassabelopp af högst 80,000 mark, har Senaten, på derom gjord underdånig hemställan, den 17 Juli 1878 godkänt omförmälda förordnande, hvarjemte och då nästsagde år en öfverkastörstjenst i Banken inrättats, Senaten den 9 Oktober samma år bifallit Bankfullmäktiges underdåniga framställning derom, att öfverkastörens kassa finge uppgå till 500,000 mark.

Under framhållande att de för andre- och vexelkassörerna sålunda fastställda högsta belopp för af dem omhänderhafvande kassor visat sig otillräckliga, har Bankdirektionen uti skrifvelse för den 22 Oktober 1884 hos Bankfullmäktige anhållit om utverkande af nådigt tillstånd att öka nästbemälda kassörers handkassor, andre kassörens till 100,000 och vexelkassörens till 150,000 mark.

På grund af § 108 i nådiga reglementet för Finlands Bank af den 27 Juni 1878 skola de af Bankens kassörer omhänderhafvande kassors högsta tillåtna belopp bestämmas genom den instruktion för kassörerna, som Bankfullmäktige enligt §§ 54 och 84 i åberopade reglemente ega uppgöra och till Senatens Ekonomie Departement för granskning och fastställelse insända. Med afseende derå att bankreglementet jemväl innehåller en mängd detaljbestämningar för kassörerna,

hade emellertid någon särskild instruktion för dem icke blifvit utfärdad, utan har Bankdirektionen i de fall, då reglementets bestämningar i ämnet icke varit tillfyllest, meddelat kassörerna erforderliga föreskrifter till efterrättelse. Alldenstund ännämnde §§ likväl uttryckligen förutsätta, att en dylik instruktion bör förefinnas, ansågo sig Bankfullmäktige skyldige att utarbete ett efter närvarande förhållanden lämpadt förslag till instruktion för samtliga kassörer vid Bankens hufvudkontor. Men då vid 1882 års landtdag fråga väcktes om utfärdande af nytt reglemente för Banken samt det enligt Ständernas uppdrag tillkomna förslaget till bankreglemente skulle, i händelse detsamma blifvit godkänt, utöfvat inflytande på bestämningarna uti ifrågavarande instruktion, trodde sig Bankfullmäktige böra afvakta resultatet af ärendets behandling hos senast församlade Ständer. Sedan förslaget till nytt bankreglemente emellertid af Ständerna förkastats, hafva Bankfullmäktige med underdånig skrifvelse för den 27 Februari 1886 till granskning och fastställelse insändt förberörda förslag till instruktion, deri handkassornas högsta tillåtna belopp för andre- och vexelkassörerna upptogos i enlighet med Bankdirektionens framställning, för den förstbemälda till 100,000 och för vexelkassören till 150,000 mark, hvaremot öfver- och förste kassörernas handkassor bibehöllos vid de af Senaten för dem derförinnan föreskrifna beloppen. Och blef ifrågavarande förslag den 24 Mars 1886 af Kejsrerliga Senaten gilladt och fastställt att tillsvidare lända till efterrättelse.

Sedan vexelkassörens handkassa på förenämndt sätt blifvit ökad, har sagde kassa, som härförinnan stängts klockan 1 eftermiddagen, derefter hållits för allmänheten tillgänglig till klockan 2, hvilken anordning af Bankfullmäktige redan tidigare föreslagits, men då icke kunnat till följd af vexelkassans otillräcklighet vidtagas.

§ 15.

På af Bankdirektionen gjorda förfrågningar om rätta öfverläggningar och beslut förståndet af särskilda bestämmelser i nådiga kungörelsen af den 12 April 1886, innefattande ny stat för Finlands Bank, lämpningen af

nådiga kungörelsen den 12 April 1886, innefattande ny stat för Finlands Bank. hafva Bankfullmäktige uti skrivelser för den 29 Maj, 21 Augusti och 15 September 1886 förklarar att Sekreteraren Wallén och Förste kamreraren Stenius, hvilka till sina befattningar utnämns Wallén den 29 Oktober 1873 och Stenius den 24 Mars 1876, borde, med stöd af anmärkning 1 i förenämnda kungörelse, för tio års oförvitlig tjänst komma i åtnjutande af 20 procents förhöjning i den för sagde befattningar i den nya staten anslagna ordinarie lönen, räknadt från den 1 Maj 1886, då tillämpningen af ifrågavarande kungörelse skulle vidtaga. Derjemte ansågo Bankfullmäktige enahanda löneförhöjning från samma tid jemväl böra tillerkännas följande tjänstemän vid Banken, nemligen Kassörerne vid kontoren i Wiborg F. Söderberg och i Tammerfors O. Björkell samt äldre bokhållarene M. Tavaststjerna och P. Gummerus, hvilka till sina befattningar utnämns, Söderberg den 24 April 1866, Björkell den 28 Februari 1876, Tavaststjerna den 17 Juni 1869 och Gummerus den 19 Maj 1874. Och har gemensam öfverläggning i ämnet med Bankdirektionen egt rum den 21 Augusti 1886, på sätt protokollet för sagde dag derom närmare innehåller.

§ 16.

Twist emellan Civilstatens enke- och pupillkassa samt Finlands Bank angående kassan tillkommande vakansbesparing. Emedan en af Civilstatens enke- och pupillkassa emot Banken utförd talan, angående kassan tillkommande vakansbesparing af lönen för ett ledigblifvet bankdirektörsembete, berör frågan hvilken myndighet, Kejsrerliga Senaten eller Bankfullmäktige, det tillkommer att vid tjänstevakanser i Banken bestämma hvad för tjänstens bestridande må af lönen disponeras och sålunda förfoga öfver Bankens medel, hafva Bankfullmäktige trott den principiela betydelsen af detta tvistemål, hvilket afgjorts emot den af Bankfullmäktige hyllade åsigt, påkalla ett utförligare referat af förhandlingarna vid detsamma.

Sedan finska Civilstatens enke- och pupillkassa, efter Bankdirektören Emil Lindebäcks den 12 Mars 1882 inträffade död, med Juli månads utgång sagde år uppburit den kassan tillkommande fyra månaders vakansbesparing af lönen för nämnda direktörsembete, samt Bankdirektionen till Bank-

fullmäktige öfverlemnad att bestämma, huru stor del deraf borde derefter för embetets bestridande användas, intill dess detsamma blifvit återbesatt och huru mycket ytterligare skulle tillfalla bemälda kassa, hafva Bankfullmäktige, med stöd af 3 mom. i Nådiga kungörelsen den 31 Augusti 1876, angående ändring af särskilda för finska civilstatens enke- och pupillkassa gällande stadganden, uti skrivelse för den 26 Juli 1882 bemyndigat Bankdirektionen att till aflöning åt vikarien använda hela den för ifrågavarande embete å stat anslagna lön, med iakttagande likväl deraf att hans af Banken åtnjutande löneförmåner derigenom icke komme att öfverstiga ordinarie bankdirektörs löneförmåner enligt stat.

I åberopade mom. 3 af 1876 års kungörelse stadgas „att kassan tillsvidare förunnas rätt att, sedan densamma tillgodonjutit den för vissa fall bestämda vakansbesparingen för fyra månader, derutöfver, för den tid civil tjänst kan förblifva ledig, uppbära hvad af lönen besparats, efter afdrag af det arvode, som för tjänstens bestridande under tiden tilläfventyrs erfordras och hvilket arvode kommer att i hvarje särskildt fall af Oss, Vår Senat för Finland eller annan vederbörande myndighet bestämmas“.

Under förebärande att Bankfullmäktige icke vore sådan „vederbörande myndighet“, som på grund af förenämnde stadgande egde rättighet att bestämma det arvode, hvilket för bankdirektörstjänstens bestridande borde från lönen för tjänsten afdragas, har förste Kamreraren i Civilstatens enke- och pupillkassa N. K. Nordenskiöld emot Finlands Banks räkning öfver kassan för år 1882 tillkommande medel anmärkt, att vakansbesparing jemväl för Augusti, September, Oktober, November och December månader sagde år bort till kassan inlevereras med 3,333 mark 33 penni, hvarifrån dock finge afkortas 100 mark, utgörande kassan för nämnda fem månader redan tillgodokommen pensionsafgift.

Vid den skriftvexling, hvartill ifrågavarande anmärkning, som af Direktionen för enke- och pupillkassan till Allmänna Revisionsrättens afdömande öfverlemnades, föranledde, har Bankdirektionen framhållit att, emedan Finlands Ständer på grund af nådiga förordningen af den 9 December

1867 under sin förvaltning och ansvarighet emottagit de uti Banken inrättade primitiva och hypoteksfonderna, hvilka derefter gemensamt och uteslutande burit namn af Finlands Bank, samt genom sina Fullmäktige, med särskilda närmare bestämda undantag, handhafva det inscende öfver Banken, som förut tillkommit Kejslerliga Senaten, så hade hos Bankdirektionen några betänkligheter icke kunnat förefinnas derom att Finlands Ständers Bankfullmäktige just vore den „vederbörande myndighet“, som egde bestämma det arvode, som för bestridande af ledig tjänst i Banken erfordrades. Ehuruväl Kejslerliga Senaten i gällande bankreglemente förbehållits rätt att tillförordna vikarie för direktör i Finlands Bank för längre tid än två månader, syntes det dock Bankdirektionen obestriddigt att, med undantag af Finlands Ständer, någon annan myndighet än Bankfullmäktige icke hade någon rätt att disponera öfver Bankens medel. Men om nn Bankfullmäktige, i enlighet med Bankdirektionens förestående uppfattning, varit behörig myndighet att besluta angående beloppet af det omtvistade arvodet, så vore emot sjelfva beslutet icke något att anmärka, emedan enke- och pupillkassan, jemlikt nådiga kungörelsen den 31 Augusti 1876, jemförd med nådiga kungörelsen den 14 Maj 1860, icke tillkomme vidare än hvad af lönen besparats efter afdrag af det arvode, som för tjänstens bestridande af „vederbörande myndighet“ bestämts, hvarvid samma myndighet endast hade att taga hänsyn till embetets behöriga förvaltande. I sjelfva verket hade äfven i detta fall uppstått en besparing kassau tillgodo, ehuru nämnda besparing af miss-tag icke upptagits i den af Kamreraren Nordenskiöld klandrade räkningen. Förhållandet berodde nemligen derpå att, medan Bankens Sekreterare, som af Kejslerliga Senaten varit förordnad att förestå det lediga direktörsembetet, uppburit hela direktörsafföningen, så hade den person, som under tiden bestridt sekreteraretjänsten, icke åtnjutit hela den dermed förenade aflöning. Den härigenom för månaderna Augusti 1882—Januari 1883 uppkomna besparing å sekreterareafföningen af 1,018 mark 22 penni, hvilken rätteligen bort observeras å direktörslönen och tillfalla kassan, vore

Bankdirektionen jemväl beredd att, när så äskades, låta tiil kassan utbetala. Föröfrigt har af Bankdirektionen framhållits att frågan här icke gälde någon anmärkning emot Bankdirektionen såsom redogörare utan Bankdirektionens åtgärder på grund af Bankfullmäktiges föreskrift. Bankdirektionen bestred därför att den kunde anses såsom part i saken. Vid sådant förhållande innebar Kamreraren Nordenskiölds ifrågavarande talan ett försök att väcka en kompetens konflikt emellan Kejslerliga Senaten och Bankfullmäktige. Men då Allmänna Revisionsrätten, enligt 28 § i nådiga instruktionen af den 13 Februari 1837, endast hade att afdöma anmärkningsmål mot redogörare, så tillät sig Bankdirektionen anse det ligga alldeles utom Revisionrättens befogenhet att afgöra, huruvida dispositionen af Bankens medel ankommer å Bankfullmäktige eller Kejslerliga Senaten.

Å andra sidan har Kamreraren Nordenskiöld till stöd för den af honom utförda talan anfört, bland annat, att af ordalydelsen, andan och meningen i nådiga förordningen den 9 December 1867, hvarigenom Finlands Ständer fått under sin förvaltning och ansvarighet emottaga primitiva och hypoteksfonderna, icke kunde inhemtas annat, än att densamma afsåg endast förvaltningen inom Banken, men alldeles icke ingrep i det rättsförhållande, som enligt allmän lag råder emellan dess embets- och tjänstemän samt Civilstatens enke- och pupillkassa eller hvilken annan tredje person som helst. Nämnda förordnings 15 §, deri Bankfullmäktiges alla maktbefogenheter noga upptagits, innehöll ej heller något bemyndigande för dem att bestämma beloppet af den aflöning en tjänstförrättande direktör i Banken skall under ledighet af embetet åtnjuta. Men då det deremot af förordningens 7 §, jemförd med 77 §:n i gällande bankreglemente af den 27 Juni 1878, framgår att, då ett bankdirektörsembete är ledigt och vikarie bör tillförordnas på längre tid än två månader, ärendet skall af Bankfullmäktige öfverlemnas till Senatens Ekonomie-Departement, så torde jemväl bestämmandet derom, huru mycket vikarien skall af bankdirektörslönen afstå åt pensionskassan ankomma å Ekonomie-Departementet. Och som redan uti nådiga förordningen den

19 Juli 1859, hvilken författning ingalunda vore upphäfd, hvarken genom förenämnda förordning af den 9 December 1867 eller senare tillkomna reglementen för Finlands Bank, föreskrifves uti punkten 5 att beloppet af den aflöning, som vikarierande tjänsteman vid ett embetes ledighet må, i förhållande till pensionskassan, få åtnjuta, skall för hvarje gång bestämmas af Hans Kejslerliga Majestät eller Kejslerliga Senaten, så syntes deraf ovedersägligen framgå att en dylik maktbefogenhet, hvarigenom pensionskassans rätt kunde väsentligen förnärmas, icke blifvit åt Bankfullmäktige öfverlåten. Att någon förändrad ordning i denna del icke heller införts genom den ofvanåberopade nådiga kungörelsen af den 31 Augusti 1876, framgick åter deraf att dess 3 mom. uttryckligen innehöll, att den i hvarje fall nödiga bestämningen ankommer å Hans Kejslerliga Majestät, Dess Senat för Finland eller annan vederbörande embetsmyndighet, uppenbarligen alternativt, allt efter som vikarien i fråga utses antingen af Hans Kejslerliga Majestät, Senaten eller annan embetsmyndighet. Vidkommande åter Bankdirektionens uttalande derom att Allmänna Revisionsrätten icke vore befogad att till afgörande upptaga ifrågavarande anmärkningsmål, har af Kamreraren Nordenskiöld framhållits hurusom de af Bankdirektionen aflemnade redovisningarne öfver enke- och pupillkassans inkomster vore att likställas med andra myndigheters enahanda räkningar samt att följaktligen jemväl förstnämnda redovisningar kunde blifva föremål för anmärkningar från kassans sida, hvilka jemte dermed sammanhängande tvistefrågor borde till Allmänna Revisionsrättens afdomande öfverlemnas.

Sedan jemväl Bankfullmäktiges yttrande i saken af Allmänna Revisionsrätten inforrats, hafva Fullmäktige i sådant afseende uti skrifvelse för den 29 Januari 1885 framhållit att, ehuru, enligt § 77 i gällande reglemente för Finlands Bank, Kejslerliga Senatens Economic-Departement eger, på Bankfullmäktiges framställning, tillförordna vikarie för bankdirektör vid behof deraf under längre tid än två månader, vikariens aflöning dock alltid bestämts af Bankfullmäktige, hvilka, näst Finlands Ständer, såsom Bankens styrelse

uteslutande förfoga om dess medel. Då Bankfullmäktige alltså voro den enda myndighet, som kunnat besluta om beloppet af berörda vikariatsarvode, samt nådiga kungörelsen af den 31 Augusti 1876 icke innehöll några inskränkande föreskrifter beträffande vederbörande myndighets bestämningsrätt uti ifrågakommet afseende, så förföll, enligt Bankfullmäktiges åsigt, allt skäl till det af Kamreraren Nordenskiöld framställda anspråk, så vidt detsamma sträckte sig till mer än den under Augusti—December månader 1882 genom förenämnda vikariat uppståndna besparing af 1,018 mark 22 penni, hvilken summa Bankdirektionen förklarar sig beredd att låta till kassan utbetala. Men emedan Kamreraren Nordenskiöld, oaktadt förestående synpunkter för frågans bedömande allaredan af Bankdirektionen uti dess i saken afgifna yttranden framhållits, likväl vidblifvit sitt yrkande att Allmänna Revisionsrätten måtte förklara Bankfullmäktige icke hafva varit berättigade att vidtaga den omtvistade åtgärden, ansågo sig Fullmäktige, i likhet med Bankdirektionen, dervid tillika böra anmärka, att sagde yrkande så mycket hellre borde lemnas utan afseende som frågan om Bankfullmäktiges eller Kejslerliga Senatens kompetens i denna angelägenhet sjelffallet icke ankom å Allmänna Revisionsrättens pröfning.

Efter det skriftvexlingen i målet härmed afslutats, har Allmänna Revisionsrätten genom utslag den 30 Mars 1885 sig deri utlåtut, och som Allmänna Revisionsrätten, hvilken det icke tillkomme att ingå i pröfning af de utaf Direktionen för Finlands Bank eller Ständernas Bankfullmäktige vidtagna åtgärder rörande disposition af allmänna medel, eller att förförligt i någon händelse bestämma det för bestridande af ledig tjänst erforderliga arvode, hvilket, jemlikt tredje momentet i Kejslerliga kungörelsen af den 31 Augusti 1876, bör från den finska civilstatens enke- och pupillkassa tillkommande besparing af den å stat anslagna lönen för sådan tjänst afdragas, således icke egde pröfva huruvida Bankfullmäktige varit behörige att bestämma arvodet för bestridande af det lediga bankdirektörsembetet under uppgifne fem månader, samt Direktionen för berörda enke- och pupillkassa

till följd häraf äfven saknat stöd i 27 och 28 §§ i Kejsrerliga instruktionen af den 13 Februari 1837 eller några andra gällande författningar att till Allmänna Revisionsrättens afdömande öfverlemna det af förste Kamreraren, Direktorn Nordenskiöld emot Direktionen för Banken utförda, ifrågavarande fordringspåståendet, alltså fann Allmänna Revisionsrätten sig icke vara behörig domstol att detta påstående till pröfning upptaga.

Förenämnda utslag, hvaröfver Kamreraren Nordenskiöld i underdånighet sig besvärat, blef dock af Kejsrerliga Senatens Ekonomie-Departement upphäfdt samt målet återförvisadt till Allmänna Revisionsrätten, som derefter genom nytt, den 17 Maj 1886 meddeladt utslag, på upptagna skäl, ansett Bankdirektionen, hvilken underlätit att hos Kejsrerliga Senaten göra framställning om bestämmandet af det vikarien för ifrågavarande bankdirektörsembete tillkommande arvode, icke kunna undgå att detsamma med 3,333 mark 33 penni till Civilstatens enke- och pupillkassa återbetala samt förty ålagt Bankdirektionen att, efter afdrag af såväl den pensionsafgift, 100 mark, hvilken anmärkningsförfattaren erkänt hafva tillgodokommit nämnda kassa för fem månader, som ock de 1,018 mark 22 penni, som blifvit till kassan utanordnade, eller tillsammans 1,118 mark 22 penni, till kassan, på närmare föreskrifvet sätt, utbetala de återstående 2,215 mark 11 penni.

Sedan Bankdirektionen häröfver anfört besvär i Kejsrerliga Senatens Ekonomie-Departement, har Senaten genom utslag den 25 Januari 1887 förklaradt, att som Senaten vid utfärdandet af särskilda förordnanden för Sekreteraren vid Banken Wallén endast föreskrifvit att Wallén egde tillgodonjuta den honom för direktörsembetets bestridande enligt lag tillkommande aflöning, Kejsrerliga Senaten funnit, utan afseende å den af Bankfullmäktige derutöfver åt Wallén fastställda aflöningen, på grund af 3 mom. i nådiga kungörelsen af den 31 Augusti 1876, hela ordinarie lönen böra såsom vakansbesparing tillfalla civilstatens enke- och pupillkassa, hvarföre Kejsrerliga Senaten pröfvat rättvist att, med förka-

stande af de underdåniga besvärerna, låta vid Allmänna Revisionsrättens öfverklagade utslag bero.

Emellertid hade Kamreraren Nordenskiöld uti den 18 Februari 1887 utställda anmärkningar vid Finlands Banks räkningar öfver civilstatens enke- och pupillkassa tillkommande medel för åren 1883, 1885 och 1886 yrkat att fördensammas räkning utfå vakansbesparing, såväl för ofvan nämnda direktörsembete för Januari månad 1883, som för åren 1885 och 1886 lediga bankkommissariebefattningarna i Nikolaistad och Kuopio, utgörande för direktörsembetet 646 mark 67 penni, för bankkommissariebefattningen i Nikolai-stad för Oktober månad 1885 274 mark 83 penni och för bankkommissariebefattningen i Kuopio för Januari månad 1886 enahanda belopp, eller således tillsammans 1,196 mark 33 penni. Vid den utgång ofvanomförmälda, på samma rättsgrund som nästnämnda talan inledda rättgång erhållit, hvarigenom vikarien sålunda i verkligheten icke tillerkänts någon andel af ordinarie lönen, hafva Bankfullmäktige sett sig föranlåtna att i skrifvelse för den 21 Maj 1887 bemyndiga Bankdirektionen att till civilstatens enke- och pupillkassa erlægga ej mindre förberörda af Senaten utdömda 2,215 mark 11 penni, än ock de belopp af tillsammans 1,196 mark 33 penni, hvarpå kassan i oförmäld mätto gjort anspråk.

§ 17.

Genom testamente, upprättadt den 26 April 1881, har sagde år aflidne Hofrätts extra notarien Elis Holm, bland annat, anslagit ett belopp af 100,000 mark till en nödhjulsfond för Finland. Nämnda testamente är uti ifrågavarande del af följande lydelse.

„Till en Nödhjulsfond för hela Finland öfverlemnar jag etthundra tusen (100,000) mark, att af Finlands statskontor omhändertagas och under Bancfullmäktiges kontroll förvaltas. Summan eller kapitalet skall icke förökas, men deremot räntan, på sätt, att densamma vid inträffande missvekt och påkommen nöd genast är disponibel att tillgå för beredande af arbetsförtjenst, företrädesvis till att uppföra

Hofrätts extra notarien Elis Holms testamenteriska disposition till en nödhjulsfond för Finland.

cellfångelser, sjukhus, att förbättra kommunikationerna (hjelp till jernvägsanläggningar) m. fl. arbeten, som afse befordrandet af landets och folkets förbättring, förädling, bildning och civilisation. De upplupna räntebesparingarne kunna tilläfvintyras vexa, samt i någon mon, jemte möjliga andra anslag, bereda arbetstillfälle, så att den arbetssökande icke behöfver i nödens stund tigga och svälta — senaste svåra hungersnöd torde lemnat oss många nyttiga lärdomar.“

Sedan testamentet blifvit genom Finlands Statskontors försorg behörigen bevakadt samt det i förestående måtto disponerade beloppet dit influtit, har Kejsersliga Senaten den 10 Juni 1885 uti skrifvelse från Finans Expeditionen till Bankfullmäktige för samma dag förordnat att den af testator bestämda kontrollen öfver fondens förvaltning skulle sålunda anordnas, att Statskontoret vid början af hvarje år egde till Bankfullmäktige afemna relation öfver fondens ställning vid det föregående årets utgång. I enlighet härmed hafva jemväl dylika relationer för åren 1885, 1886 och 1887 af Statskontoret till Bankfullmäktige öfversändts samt granskats af Fullmäktige, som dervid icke funnit skäl till anmärkning. Dessa relationer utvisa en räntebehållning i fonden vid 1887 års utgång af 13,681 mark 45 penni, som skulle kunnat för det af testator afsedda ändamål disponeras. Någon åtgärd i sådant syfte har dock icke blifvit vidtagen, helst i testamentet icke uttryckligen bestämmes, hvilken myndighet Bankfullmäktige i detta afseende tillkommer.

§ 18.

Angående kontorets i St. Petersburg arbetsordning.

Emedan klagomål från olika håll blifvit anförda deröfver att den tid af tre timmar på dagen, från klockan 11 till klockan 2, hvarunder Finlands Banks kontor i St. Petersburg hållits för allmänheten tillgängligt, vore för kort och med afseende å ortens förhållanden olämplig, hade Bankfullmäktige den 12 Januari 1884, på framställning af Bankdirektionen, förordnat att kontoret derefter skulle hållas öppet emellan klockan 11 och 3 på dagen. Då emellertid icke ringa olägenhet jemväl föranledts deraf, att kontoret varit stängdt under de ryska helgdagarne, införskaffade Bankdi-

rektionen upplysningar om ryska Riksbankens arbetsordning. Enligt hvad Direktionen derom inhemtat, hålles Riksbanken stängd för alla slag af operationer under de helgdagar, då kronans embetsverk stängas, samt är dessutom under några särskildt angifna helgdagar öppen endast från klockan 11—1 för löpande räkningar och postremissvexlar. På grund af berörde utredning biföllo Bankfullmäktige den 20 Januari 1885 till Bankdirektionens framställning derom, att tiden för kontorets i St. Petersburg öppet hållande för allmänheten finge bestämmas i enlighet med hvad för ryska Riksbanken är gällande, helst samma ordning iakttages af enskilda banker i St. Petersburg.

§ 19.

Förutom mindre remontarbeten i bankhuset och dess *Åtgärder angående bankhuset och kontorslokalerna.* ekonomibyggnad har bankhusets vattentak, som befanns angripet af rost, under sommaren 1885 ommålats, hvilket medtog en utgift af 1,617 mark.

Bland åtgärder beträffande kontorslokalerna är endast att omnämna att, enligt Bankfullmäktiges beslut af den 25 September 1885, till kontorets i Joensuu kassahalf anskaffats en genombruten jerndörr för underlättande af luftvexlingen emellan kontoret och hvalvet under den tid kontoret hålles för allmänheten öppet, hvarefter och då nämnda hvalf det oaktadt allt fortfarande besvärats af fuktighet, Bankfullmäktige, på Bankdirektionens framställning, den 27 Augusti 1887 förordnat om uppställandet derstädes af en s. k. karbonnatron ugn. Dessutom har, med Bankfullmäktiges den 15 September 1886 dertill lemnade begifvande, den till kontorets i Björneborg kassahalf ledande jerndörr, såsom icke säker, blifvit utbytt mot en dörr af nyare konstruktion.

§ 20.

Följande anslags-, löne- och pensionsfrågor af mera *Anslags-, löne- och pensionsfrågor.* nämnvärd vigt äro af Bankfullmäktige handlagda.

a) För öfvervakningen af Bankens sedeltryckning i Köpenhamn, som, enligt hvad redan ofvan anförts, handhafts *a) Arvoden för öfvervakningen af sedeltryckningen i Köpenhamn.* från början af Februari månad 1885 till utgången af Maj